

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Гордана Степић

ВОДИЧ ЗА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Министарство просвете,
науке и технолошког развоја

Др Гордана Степић

ВОДИЧ ЗА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Београд, 2019. године

Издавач

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије
Београд, Немањина 22–24 · www.mpn.gov.rs

За издавача

Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја

Аутор

Др Гордана Степић, саветник за финансијску писменост и предузетништво
Министарство просвете, науке и технолошког развоја

Лектура и коректура

Иван Савић

Графички дизајн и припрема за штампу

Бранка Милошевић

Тираж

500 примерака

Штампа

GrafoIN, Мали Пожаревац

Публикација је доступна у електронској форми на:

www.mpn.gov.rs и www.skolskopreduzetnistvo.rs

Публикација је својина Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и добро је од јавног значаја, настало у оквиру Пројекта *Пројрам сѝручној усавршавања: Обуке насѝавника у обласѝи развијања ѝредузеѝничких комѝеѝениција код насѝавника и ученика и сѝварању услова за реализацију ѝредузеѝнишѝва у основним школама*, који спроводи Удружење пословних жена Србије.

ИСБН 978-86-7452-069-7

Београд, 2019.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.83(497.11)

37.017.7-057.874(497.11)

159.923.5-057.874(497.11)

37.064.3(497.11)

37.014.543(497.11)

СТЕПИЋ, Гордана, 1976-

Водич за ученичке задруге / Гордана Степић. - Београд : Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, 2019 (Мали Пожаревац : GrafoIN). - 92 стр. : илустр. ; 27 cm

Доступно и на: www.skolskopreduzetnistvo.rs

Доступно и на: www.mpn.gov.rs. - Тираж 500. - Библиографија: стр. 33.

ISBN 978-86-7452-069-7

- а) Ученичке задруге - Србија
- б) Ученици - Социјализација - Србија
- с) Школство - Финансирање - Србија

COBISS.SR-ID 273934860

САДРЖАЈ

УВОД.....	5
1. УЧЕНИЧКА ЗАДРУГА КАО МОДЕЛ ПРЕДУЗЕТНИШТВА	7
2. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ОСНИВАЊА И ПОСЛОВАЊА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ	9
3. ОСНИВАЊЕ, РЕГИСТРАЦИЈА И ПРЕСТАНАК РАДА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ	10
3.1. Шта је ученичка задруга?.....	10
3.2. Како основати ученичку задругу?	10
3.2.1. Оснивач ученичке задруге	10
3.2.2. Доношење акта о оснивању Ученичке задруге.....	10
3.3. Регистрација ученичке задруге	11
3.4. Престанак рада ученичке задруге.....	12
3.5. Усклађивање рада ученичких задруга	13
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ	14
4.1. Ко су задругари?.....	14
4.1.1. Стицање статуса задругара	14
4.1.2. Престанак статуса задругара.....	14
4.2. Управљање и органи ученичке задруге	14
4.2.1. Скупштина.....	15
4.2.2. Управни одбор	15
4.2.3. Надлежности скупштине и управног одбора ученичке задруге.....	16
4.2.4. Директор.....	17
5. ДЕЛАТНОСТ УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ	18
5.1. Производна делатност	18
5.1.1. Производни рад у области пољопривреде.....	18
5.1.2. Производни рад у области индустрије и занатства.....	20
5.2. Услужна делатност.....	20
5.3. Друштвено-користан рад	20
5.4. Хуманитарни рад.....	21
6. ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА У УЧЕНИЧКОЈ ЗАДРУЗИ	22
7. ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ	23
7.1. Развој, реализација, праћење и вредновање Плана и програма рада ученичке задруге	23
7.2. Структура Годишњег плана и програма рада ученичке задруге.....	25
7.3. Исходи учења.....	26
8. САРАДЊА СА ДРУГИМ ЗАДРУГАМА, ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ, ИНСТИТУЦИЈАМА, ПРИВРЕДНИМ СУБЈЕКТИМА.....	28
9. ПОСЛОВАЊЕ УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ	29
9.1. Управљање имовином ученичке задруге.....	29
9.2. Расподела стечене добити ученичке задруге	30
9.3. Финансијско пословање ученичке задруге	31
ЛИТЕРАТУРА	33
ПРИЛОЗИ.....	34

УВОД

Предузетништво је препознато као кључна компетенција у процесу целоживотног учења, због чега се предузетничко образовање промовише и реализује у готово свим образовним системима Европске уније, на свим нивоима формалног и неформалног образовања. У ширем смислу, предузетништво се одређује као индивидуална способност да се идеја претвори у акцију, а циљ предузетничког учења је развој предузетничког размишљања које се може примењивати у свакодневном животу, у свим областима рада и деловања (European Commission, 2002). Ужа дефиниција одређује предузетничко учење као стицање знања и вештина за покретање властитог пословног подухвата (Ševkušić, Stojanović i Simijonović, 2018).

Учење за предузетништво већ од основне школе треба да допринесе успешнијем оспособљавању младих људи за самосталан живот, како би постали предузетни грађани који су способни да покажу иницијативу, да преузму ризик и одговорност за властите поступке, да уводе и подржавају иновације, да делују тимски и према потреби се прилагођавају условима у којима живе и раде (European Commission, 2002).

У публикацији *Ученичка комјанија у Србији – изазови и шансе*, насталој у оквиру пројекта *Развој ученичког предузетништва у средњим школама у Србији* (2014) наводи се да је општи циљ предузетничког учења да обезбеди ученицима ставове, знање и вештине да се понашају на предузетнички начин. Када говоримо о ставовима, важно је истаћи да су основ сваког предузетништва самосвест и самопоуздање. Они подразумевају откривање и веру у сопствене способности, што заузврат оснажује појединца да преобрази своје идеје у акцију. Преузимање иницијативе и преузимање ризика, критичко размишљање, креативност и решавање проблема су такође специфичне карактеристике предузетничке личности. Знање о природи рада и различитих врста рада обухвата и разумевање тога шта значи бити предузетник. Ово знање омогућава ученицима да сагледају своје место у свету рада уз развијену свест о могућностима и ограничењима. Економска и финансијска писменост су директно применљиве у раду, а знање о организацији пословања и процеса се односи на знање о окружењу у којем се предузетништво најчешће одвија. Вештине комуникације, презентације и планирања, као и тимског рада су неопходне предузетницима (Исто, 2014).

Предузетништво је током последње деценије постало важна тема у Републици Србији и на различите начине је интегрисано у стратешки и законодавни оквир различитих сектора, као што су економија, омладина, образовање, итд.

На основу актуелних образовних докумената и образовне политике Европске Уније, а на темељима наше образовне и културне традиције, у Закону о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 88/2017) у члану 11. дефинисано је осам

Кључних компетенција за целоживотно учење, међу којима се нашао и осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима. Даље (члан 12.) је дефинисано једанаест Општих међупредметних компетенција за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, које се заснивају на кључним компетенцијама, а развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење. Једна од међупредметних компетенција је предузимљивост и оријентација ка предузетништву. Оријентација ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама подразумева динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

За развој предузимљивости и оријентације ка предузетништву важна је методологија учења и поучавања предузетништва. У том смислу се ученичка задруга и ученичко задругарство сагледавају као модел развоја предузетништва.

1. УЧЕНИЧКА ЗАДРУГА КАО МОДЕЛ РАЗВОЈА ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Више се не поставља питање да ли је задатак школе да младе припреми за сналажење у свету који се мења, а у којим ће они живети. Такође је јасно да је образовање неопходно организовати око четири темељна типа учења: учити знати, односно савладати инструменте разумевања; учити чинити, како би се могло креативно утицати на своје окружење; учити заједно живети, како би се учествовало и сарађивало с другим људима у свим активностима; учити бити, нужан корак који произилази из претходна три (Delors, 1998). У таквом окружењу ученицима се пружа већа могућност за истраживање, израду пројекта, утврђивање узрочно-последичних веза и односа, решавање проблема, остваривање циљева и задатака наставе у природним условима, школском врту, ученичкој задрузи, школском дворишту, на излету, а мање у затвореним просторима школе.

Ученичке задруге важан су део образовно-васпитног рада у школама, којима се развијају потенцијали и радне навике ученика, развија предузетничка компетенција и јача мотивација за производним и радним процесима, самопоуздање и свест о властитим интересовањима и могућностима. Опредељеност за будуће занимање, спознаја властитих способности и склоности само су неки од задатака ученичког задругарства у нашим школама. Ученичка задруга омогућава организовано, креативно и рекреативно, занимљиво и корисно проведено слободно време ученика (Tkalec, Vrančić, 2016). Позитивна страна ученичких задруга је и у њеној добровољности и квалитетном спровођењу програма и задатака. Ученик се добровољно учлањује у задругу, преузима обавезу рада у њој и постаје одговоран за њен рад и успех или неуспех. На тај начин развијају се позитивне карактерне црте, стиче се способност за успешно суочавање с животним проблемима и развијају се вештине за уочавање прилика и вештине за претварање прилика у подухват, лични или професионални (Исто, 2016).

Задатак ученичке задруге је да на добровољној основи окупи што већи број ученика, родитеља и наставника и примереним методичким поступцима под менторством наставника и кроз учешће спољних сарадника омогући развој вештина и способности, конструкцију, продубљивање и примену знања из подручја важних за целокупан производни процес од његовог планирања до тржишног и другог вредновања резултата рада.

Рад у ученичкој задрузи заснива се на активностима које су у складу са интересовањима ученика, могућностима школе и потребама средине. Обједињују се знања из више наставних предмета и наставних области, користе се различити извори знања, остварује се трансфер знања из наставе у задругу и обрнуто. У радним активностима доминирају активне методе учења (кооперативни и тимски рад, решавање проблема, учење путем открића, практичне активности и др.). У раду се успостављају сараднички односи између свих актера образовно-васпитног процеса.

Циљеви и задаци ученичких задруга су образовне, функционалне и васпитне природе. Нагласак је стављен на васпитне задатке који произилазе из општег циља и задатака институционалног васпитања. У савременој школи васпитање се не догађа само у настави него и у различитим облицима ваннаставних активности, дакле и кроз рад у ученичкој задрузи. Економска добит, која се реализује кроз производњу и пружање услуга, није доминантна, важно је да се на добицима и добром пословању реализују и добре васпитне вредности, да се унапређује рад школе и задруге (Babić, Šitum, 2014). Средства која школе остварују спровођењем различитих активности у оквиру ученичких задруга, могу да буду део њихових финансијских планова и основ за растерећење подршке коју школе добијају из републичког и локалног буџета.

Ученичка задруга је један од видова учења предузетништва који се реализује као ваннаставна школска активност. Својом структуром, начином рада, организацијом и циљевима учења, ученичка задруга пружа могућности за развијање предузетничке компетенције јер производни и услужни рад, који је основа учења у задрузи, представља добар темељ за усвајање предузетничких знања и вештина. Задруга, за разлику од редовне наставе, даје могућност „животнијег учења“, што поспешује усвајање и трансфер знања (Vrančić, Lovrenčić, 2013). Од ученика се тражи да индивидуални рад и властита искуства употребе за постизање заједничког циља и увежбавају вештине дељења и тимског рада. Ученици самостално бирају тимове у које ће се укључити, сходно својим интересовањима, а то даље доприноси бољој професионалној усмерености ученика.

Добробити за ученике кроз рад у ученичкој задрузи:

- развијају се и негују радне навике и способности, осећај за иницијативу и предузетништво и остале кључне компетенције за целоживотно учење, као и потреба за сарадњом
- интеграцијом садржаја који се уче у редовној настави и њиховом применом у раду у ученичкој задрузи, ученици остварују везу између теоријског и практичног дела истог садржаја
- кроз истраживачки рад и пројекте, заступљене у ученичким задругама, подстиче се самостално истраживачко учење, ученици се уводе у интелектуални рад и омогућена је сарадња са стручним и научним институцијама, привредним субјектима и др.
- ученици развијају љубав према природи и вредностима које је човек створио својим радом; формира се свест о важности очувања и заштите околине
- омогућава се развој способности ученика, задовољавање њихових интересовања и спознаја властитих склоности
- ученици се припремају за избор будућег занимања
- ученици се оспособљавају и подстичу на рационално коришћење слободног времена
- делује се на спречавање друштвено неприхватљивог понашања.

2. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ОСНИВАЊА И ПОСЛОВАЊА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Закон о задругама („Сл. гласник РС”, број 112/2015, ступио на снагу 07. 01. 2016. године) у члану 10. став 2. предвиђа да се образовање и рад ученичких задруга уређује прописима из области основног и средњег образовања и васпитања. Сходно томе, Законом о основама система образовања и васпитања у члану 103. („Службени гласник РС”, број 88/2017 и 27/2018 – даље: Закон) предвиђено је да школа може да оснује ученичку задругу у циљу развијања ваннаставних активности и предузетничког духа ученика и да се рад ученичке задруге уређује посебним законом.

Сходно прописаном, министар просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, на основу члана 53. став 6. Закона о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС”, бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018 – др. закон) и члана 32. став 6. Закона о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС”, бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018 – др. закон) донео је Правилник о ученичким задругама („Сл. гласник РС”, бр. 31/2018 од 27. 04. 2018, даље: Правилник), којим се прописују: садржина оснивачког акта, стицање и престанак статуса задругара, управљање и начин рада ученичке задруге. Правилник је ступио на снагу 05. 05. 2018. године.

Школа може да оснује ученичку задругу ради развоја предузетничког духа, позитивног односа ученика према раду, повезивања наставе са светом рада, као и професионалне оријентације.

3. ОСНИВАЊЕ, РЕГИСТРАЦИЈА И ПРЕСТАНАК РАДА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

3.1. Шта је ученичка задруга?

Чланом 2. Правилника дефинисано је да је ученичка задруга **самостално правно лице** које **оснива школа** и уписује се у **регистар** који води орган надлежан за послове регистрације задруга – Агенција за привредне регистре (даље: Регистар). Ученичка задруга има пословно име, које мора да садржи и пун назив оснивача. Седиште ученичке задруге налази се на адреси оснивача (члан 4. Правилника).

3.2. Како основати ученичку задругу?

3.2.1. Оснивач ученичке задруге

Оснивач ученичке задруге је школа.

Одлуку о оснивању ученичке задруге доноси школски одбор школе на оснивачкој седници којој присуствују сви чланови школског одбора. Директор школе која оснива ученичку задругу присуствује оснивачкој седници, без права гласа. Оснивачку седницу сазива председник школског одбора и руководи њеним радом. Одлуке се на оснивачкој седници доносе већином гласова свих чланова школског одбора (члан 6.).

Дневни ред седнице школског одбора:

- 1) Доношење одлуке о оснивању ученичке задруге
- 2) Доношење одлуке о називу ученичке задруге
- 3) Избор првог директора ученичке задруге
- 4) Усвајање оснивачког акта ученичке задруге

3.2.2. Доношење акта о оснивању Ученичке задруге

Одредбом члана 25. став 1. Правилника прописано је да се ученичка задруга уписује у Регистар сходном применом одредаба закона којим се уређује регистрација задруга.

Школски одбор на оснивачкој седници доноси **акт о оснивању ученичке задруге** (у даљем тексту: Оснивачки акт) (члан 7. став 1. Правилника).

Оснивачки акт садржи (Прилог 1):

- 1) пословно име и седиште ученичке задруге;
- 2) назив и место школе која је оснивач ученичке задруге;
- 3) претежну делатност ученичке задруге;
- 4) лично име првог директора ученичке задруге који се бира из реда запослених у школи која оснива ученичку задругу;
- 5) органе ученичке задруге;
- 6) надлежност органа ученичке задруге;

- 7) износ, време и начин плаћања чланарине за чланове ученичке задруге;
- 8) начин обезбеђења средстава за покриће трошкова оснивања ученичке задруге;
- 9) друга питања од значаја за оснивање и рад ученичке задруге (члан 7. став 2. Правилника).

Оснивачки акт треба да има оверен потпис овлашћеног лица школског одбора.

Напомена: Подаци о управном одбору и Правилима за рад ученичке задруге, односно ставке Оснивачког акта 5-9, региструју се кроз промене података о задрузи, зато што се ти подаци усвајају на оснивачкој скупштини која се сазива најкасније 8 дана од добијања решења о регистрацији од Агенције за привредне регистре.

Пошто је оснивач задруге школа, подаци о школи (назив школе, матични број школе и седиште школе) се региструју. Задругари су физичка лица. Подаци о задругарима се не региструју. Пословно име поред обавезних елемената прописаних Законом о задругама садржи и пун назив оснивача, односно назив задруге мора да садржи и пун назив школе.

На пример: УЧЕНИЧКА ЗАДРУГА „ДЕЦА СТИГА ОСНОВНА ШКОЛА СВЕТИ ВЛАДИКА НИКОЛАЈ“

Седиште задруге је седиште школе.

3.3. Регистрација Ученичке задруге

Ученичка задруга уписује се у Регистар сходном применом одредаба закона којим се уређује регистрација задруга.

Релевантни прописи који се примењују у поступку регистрације у Регистру привредних субјеката су: Закон о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон и 5/2015), Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре („Службени гласник РС”, бр. 99/2011, 83/2014), Закон о јавним предузећима („Службени гласник РС”, бр. 15/2016), Закон о задругама („Службени гласник РС”, број 112/2015), Правилник о садржини Регистра привредних субјеката и документацији потребној за регистрацију („Службени гласник РС”, бр. 42/2016), Одлука о висини накнаде за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре („Службени гласник РС”, бр. 119/2013, 138/2014, 45/2015, 106/2015 и 32/2016).

Према члану 25. Правилника **у Регистар се региструју следећи подаци о ученичкој задрузи:**

- 1) ознака врсте ученичке задруге;
- 2) пословно име;
- 3) адреса седишта;
- 4) датум и време оснивања;
- 5) датум и време промена;
- 6) матични број додељен од стране Републичког завода за статистику;

- 7) пореско-идентификациони број (ПИБ);
- 8) шифра и опис претежне делатности;
- 9) бројеви рачуна у банкама;
- 10) назив, адреса седишта и матични број школе која је оснивач ученичке задруге;
- 11) лично име и јединствен матични број директора;
- 12) лично име и јединствен матични број чланова управног одбора.

У Регистар се, уколико постоје, региструју и следећи подаци о ученичкој задрузи:

- 1) подаци о огранку ученичке задруге;
- 2) адреса за пријем поште;
- 3) скраћено пословно име;
- 4) пословно име на страном језику.

У Регистар се региструју и:

- 1) подаци о престанку ученичке задруге, у складу са законом;
- 2) забележбе података од значаја за правни промет ученичке задруге.

У Регистар се региструју и други подаци о ученичкој задрузи у складу са законом. У Регистар се региструју и све промене података о ученичкој задрузи садржаних у Регистру.

У Регистар се региструју следећа **документа задруге** (члан 26. Правилника).

- 1) оснивачки акт;
- 2) измене оснивачког акта и пречишћен текст тог документа након сваке такве измене;
- 3) правила за рад задруге;
- 4) измене правила за рад задруге и пречишћен текст тог документа након сваке такве

измене.

За оснивање ученичке задруге потребна је следећа документација:

- јединствена регистрациона пријава оснивања правних лица и других субјеката и уписа у јединствени регистар пореских обвезника – задруга,
- одлука о оснивању са овереним потписом овлашћеног лица школског одбора,
- извод из Завода за статистику као доказ о матичном броју оснивача,
- записник са оснивачке седнице,
- доказ о уплати накнаде за регистрацију оснивања и доказ о уплати накнаде за регистрацију и објаву оснивачког акта (висине накнада).

3.4. Престанак рада ученичке задруге

Чланом 27. став 1. одређено је да одлуку о престанку ученичке задруге доноси школски одбор школе која је основала ученичку задругу.

Даље се наводи да Ученичка задруга престаје укидањем школе која оснива ученичку задругу, као и статусним променама које за последицу имају укидање школе која оснива ученичку задругу (спајање, раздвајање и припајање школе) (члан 27. став 2. Правилника).

Ученичка задруга брише се из Регистра по достављању одлуке школског одбора о престанку рада ученичке задруге, по достављању одлуке о укидању школе која оснива ученичку задругу, као и одлуке о промени статуса школе која за последицу има укидање школе (спајање, раздвајање и припајање школе) (члан 27. став 3. Правилника).

По престанку рада ученичке задруге, права и обавезе ученичке задруге преузима њен оснивач (члан 27. став 4. Правилника)

За брисање ученичке задруге потребна је следећа документација:

- регистрациона пријава за брисање из регистра,
- одлука школског одбора о престанку ученичке задруге односно укидању школе,
- доказ о престанку пореских обавеза издат од стране надлежног пореског органа, који није старији од пет дана у моменту подношења захтева за брисање из регистра, на основу одредбе члана 29. став 7. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС“, бр. 80/2002, 84/2002 – исправка, 23/2003 – исправка, 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 – др. закон, 62/2006 – др. закон, 61/2007, 20/2009, 72/2009 – др. закон, 53/2010, 101/2011, 2/2012 – исправка, 93/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 и 105/2014),
- потврда да је привредни субјект брисан из регистра обвезника ПДВ или изјава ликвидационог управника да привредни субјект није регистровани ПДВ обвезник,
- доказ о уплати накнаде за брисање привредног субјекта (висине накнада).

3.5. Усклађивање рада ученичких задруга

Постојеће ученичке задруге дужне су да ускладе своју организацију, пословање и опште акте с одредбама Правилника најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог Правилника, односно до 05. 05. 2019. године (члан 28. став 1. Правилника).

Постојеће ученичке задруге дужне су да промене извршене у поступку усклађивања, а које су предмет регистрације, пријаве Регистру, у складу са законом (члан 28. став 2. Правилника), које су према члану 6. став 1. Правилника, надлежност школског одбора школе.

Није предвиђена посебна пријава за усклађивање постојећих задруга са новим Законом, већ да се пријава подноси на понуђеним обрасцима за регистрацију промене података о привредним субјектима.

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

4.1. Ко су задругари?

Задругари су физичка лица која чине чланове ученичке задруге (члан 3. став 1. Правилника).

Задругари су **лица запослена у школи** која оснива ученичку задругу, **ученици школе** која оснива ученичку задругу и **родитељи, односно други законски заступници ученика** који су чланови ученичке задруге (**члан 3. став 2. Правилника**).

Директор школе која оснива ученичку задругу обавезан је члан ученичке задруге (члан 3. став 3. Правилника).

4.1.1. Стицање статуса задругара

Статус задругара стиче се приступањем ученичкој задрузи, на начин и под условима прописаним Правилником и правилима за рад задруге. Статус задругара може стећи физичко лице из члана **3. став 2. Правилника**, подношењем писаног захтева заступање (Прилог 3). Одлуку о прихватању статуса задругара доноси Скупштина ученичке задруге. Лице коме је прихваћен захтев из става 2. овог члана, постаје задругар у моменту потписивања приступне изјаве којом потврђује прихватање правила за рад задруге (члан 9. Правилника).

4.1.2. Престанак статуса задругара

Према члану 10. Правилника статус задругара престаје: 1) иступањем; 2) искључењем; 3) престанком радног односа у школи која је оснивач ученичке задруге; 4) престанком статуса ученика у школи која је оснивач ученичке задруге; 5) престанком ученичке задруге, и 6) из других разлога утврђених правилима за рад задруге. Родитељу, односно другом законском заступнику статус задругара престаје када његовом детету престане статус ученика у школи која је оснивач ученичке задруге.

4.2. Управљање и органи ученичке задруге

Ученичком задругом управљају задругари. У управљању ученичком задругом, задругари имају једнако право гласа по принципу један задругар – један глас у скупштини ученичке задруге (члан 11. Правилника). **Органи ученичке задруге су:** скупштина, управни одбор и директор ученичке задруге. Чланови скупштине, управног одбора и директор ученичке задруге обављају послове из своје надлежности без накнаде (члан 12. Правилника).

4.2.1. Скупштина

Према члану 13. Правилника:

Скупштина ученичке задруге формира се на седници коју школски одбор сазива најкасније у року од осам дана од дана уписа у Регистар и чине је задругари који ће приступити ученичкој задрузи до дана одржавања ове седнице.

Скупштина ученичке задруге формира се на првој седници са следећим Дневним редом:

- 1) Формирање Скупштине (прихватање статуса задругара)
- 2) Избор председника Скупштине
- 3) Усвајање Правила за рад ученичке задруге
- 4) Избор чланова Управног одбора

По добијању решења о регистрацији од Агенције за привредне регистре у року од 8 дана, председник школског одбора позива заинтересована лица (ученике, њихове родитеље и запослене у школи) да приступе ученичкој задрузи. Статус задругара стиче се подношењем писаног захтева школском одбору за приступање (Прилог 2). Одлуку о прихватању статуса задругара доноси Скупштина ученичке задруге. Лице коме је прихваћен захтев постаје задругар у моменту потписивања приступне изјаве којом потврђује прихватање Правила рада задруге.

Скупштину ученичке задруге чине сви задругари.

Скупштина ученичке задруге има председника, кога бирају задругари, између себе.

Рад Скупштине одређен је чланом 15. Правилника:

Скупштина ученичке задруге ради на седницама које сазива председник скупштине. Скупштина ученичке задруге одлучује већином гласова присутних задругара, ако је присутна најмање једна половина задругара. Начин рада скупштине ученичке задруге ближе се уређује пословником скупштине.

4.2.2. Управни одбор

Према члану 16. Правилника:

Управни одбор ученичке задруге састоји се од најмање три члана.

Управни одбор има председника, кога бирају између себе чланови управног одбора. Број чланова, начин избора и разрешење чланова управног одбора уређује се **правилима за рад задруге**.

Чланове управног одбора бира скупштина ученичке задруге из реда задругара. За члана управног одбора не може бити биран председник скупштине ученичке задруге и директор ученичке задруге.

Начин рада управног одбора ученичке задруге одређен је чланом 18. Правилника:

Управни одбор ученичке задруге ради на седницама које сазива председник управног одбора ученичке задруге. Ближи услови и питања од значаја за начин рада управног одбора ученичке задруге уређују се пословником о раду управног одбора.

4.2.3. Надлежности скупштине и управног одбора ученичке задруге

На основу члана 14. и члана 17. Правилника у Табели 1. дат је упоредни приказ надлежности скупштине ученичке задруге и управног одбора ученичке задруге.

Табела 1. Упоредни приказ надлежности скупштине ученичке задруге и управног одбора ученичке задруге

Скупштина ученичке задруге	Управни одбор ученичке задруге
доноси правила за рад задруге	
одлучује о повећању и смањењу чланарине	
усваја годишњи извештај о пословању и спровођењу пословне политике	разматра и предлаже извештај о пословању
усваја план рада, финансијски план и програм развоја	разматра и предлаже план рада, финансијски план и програм развоја
усваја финансијске извештаје	разматра и предлаже усвајање финансијских извештаја
одлучује о расподели добити и покрићу губитака	предлаже скупштини расподелу добити и начин покрића губитака
доноси инвестиционе одлуке	предлаже скупштини доношење инвестиционих одлука
одлучује о располагању имовином	предлаже скупштини одлуке о располагању имовином у складу са правилима за рад задруге
именује и разрешава директора ученичке задруге	предлаже скупштини именовање и разрешење директора ученичке задруге
бира и разрешава из редова задругара чланове управног одбора и председника скупштине	
доноси одлуку о прихватању статуса задругара ученичке задруге	
доноси одлуку о престанку статуса задругара у складу са правилима за рад задруге	
доноси пословник о свом раду	доноси пословник о свом раду
одлучује о другим питањима у складу са законом и правилима за рад задруге	доноси одлуке и обавља и друге послове, у складу са правилима за рад задруге
	предлаже и спроводи пословну политику и припрема извештаје о спровођењу пословне политике
	припрема предлоге одлука за скупштину ученичке задруге и спроводи одлуке скупштине

4.2.4. Директор

Чланом 19. Правилника одређено је да се директор ученичке задруге именује из реда задругара који су запослени на неодређено време у школи која оснива ученичку задругу, а да директор ученичке задруге: 1) заступа ученичку задругу; 2) организује рад и води пословање ученичке задруге; 3) стара се о законитости и одговара за законитост рада ученичке задруге; 4) извршава одлуке скупштине и управног одбора; 5) обавља и друге послове, у складу са правилима за рад задруге.

5. ДЕЛАТНОСТ УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Према Правилнику, члан 5:

Ученичка задруга може да обавља производну, продајну и услужну делатност, односно да обавља друштвено-користан и хуманитарни рад.

Делатност ученичке задруге је део образовно-васпитног рада.

Делатност ученичке задруге има за циљ да ученицима омогући: овладавање основним елементима процеса производње и пружања услуга; професионално усмеравање и развијање предузетничког духа; стварање и развијање позитивног односа према раду и стваралаштву; формирање радних навика; развијање свести о колективном раду, сарадњи и међусобном помагању и солидарности; као и допринос уређивању и развоју школе, локалне заједнице и животног окружења.

Ученичка задруга обавља делатност која се односи: на производњу и продају произведених финалних производа; израду делова за финалну производњу у индустрији и занатству (самостално или у сарадњи са другим субјектима); израду производа и пружање услуга за потребе школе; прикупљање секундарних сировина; пружање услуга трећим лицима из одговарајућих области и друге делатности којима се унапређује образовни и васпитни рад школе и ученика.

Ученичка задруга може, у оквиру регистроване делатности, односно делатности одређене оснивачким актом да обавља послове и за лица која нису задругари, на начин и у обиму којим се не доводе у питање циљеви њене делатности, у складу са оснивачким актом правилима за рад задруге (члану 21. став 2. Правилника).

У основним школама предност се даје општој припреми за различите врсте рада, а то је у складу са наглашеном функцијом основне школе у професионалној оријентацији.

У средњим школама акценат је на практичној припреми за учешће у пословима, пре свега, будуће струке и занимања за које школа припрема ученике, као и у функцији укључивања младих у рад.

Саставни део **Оснивачког акта ученичке задруге** је **претежна делатност ученичке задруге** која се одређује на основу Уредбе о класификацији делатности коју је донела Влада на основу члана 3. Закона о класификацији делатности („Службени гласник РС”, број 104/09) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07 и 65/08).

5.1. Производна делатност

5.1.1. Производни рад у области пољопривреде

Производни рад у области пољопривреде претежно обухвата обраду земље и гајење стоке. У оквиру ове делатности нагласак је на савлађивању технике рада, стицању радних

навика и коришћењу одговарајућих средстава рада. Осим када су у питању пољопривредне школе са великим економијама, у другим школама (основним и средњим), оријентација је ка мањим парцелама, мини-фармама, пластеницима.

Ученичке задруге могу имати специјализоване секције (радне погоне) у складу са одређеном врстом пољопривредних послова којима се баве:

- **ратарство** (гајење житарица и индустријског биља)

Углавном влада опредељење за високородне ратарске културе, али је пожељно и експериментално гајење одређених врста. На овом пољу важно је успоставити сарадњу са заводима, институтима, факултетима и другим институцијама које се баве унапређењем пољопривредне производње. Сарадња је важна због пружања материјалне и стручне подршке задругама, обезбеђивања семена, ђубрива, помоћи око пласирања производа на тржиште и др.

- **повртарство**

Поврће се гаји претежно за потребе школе, ученичке кухиње, а у одређеној количини и за тржиште. Основни радови у гајењу поврћа су: одабир култура, припрема расада, обрада земљишта, гајење, ђубрење, плевљење, сетва, производња расада, наводњавање, берба и складиштење, прерада или продаја производа, огледи и др.

- **воћарство и виноградарство**

Воће се гаји да би се користило као плод и за прераду (мармелада, сокови, компот), а стабло неких воћки може се користити за израду намештаја. На економији ученичке задруге, или другом, за те сврхе добијеном земљишту, могуће је имати и расадник.

- **цвећарство**

Цвећарске секције гаје расад и цвеће за потребе школе и локалне средине. Задругари могу да одржавају цветњаке у парковима малих места. Цвеће може да се гаји у школском врту, економији, али и малим пластеницима, школском дворишту, ходницима школа.

- **гајење и сакупљање лековитог биља**

Пошто на подручју наше земље расте велики број биљака чија су лековита својства позната, ученичке задруге могу веома успешно да раде на сакупљању и сушењу, а неке и на узгајању лековитог биља.

- **шумарство**

Задругари могу да гаје површине под шумским растињем, учествују у акцијама пошумљавања, сађењу дрвореда, уређењу паркова и школског дворишта. Задруга може имати свој расадник, али и ботаничку башту са дрвећем и растињем из различитих средина.

- **пчеларство**

Задругари могу у сарадњи са пчеларским друштвом из локалне средине веома успешно радити на производњи меда, воска, поленог праха, матичног млеча и др.

5.1.2. Производни рад у области индустрије и занатства

Основна сврха рада у овом домену је тимски рад задругара на изради предмета или делова предмета који могу да имају употребну вредност. Ученичка задруга може самостално да израђује предмете, у сарадњи са другим субјектом (нпр. привредником) или да ради за потребе неког. Рад се одвија у одговарајућим просторијама школе, посебним просторијама ученичке задруге или у просторијама привредника са којим ученичка задруга сарађује. У том смислу могуће је да ученичка задруга склопи споразум са привредником са којим сарађује или за којег ради.

5.2. Услужна делатност

Услуге се могу обављати за потребе школе и ученика, установа, научних и стручних институција, привреде, као и појединаца. Предлог услуга којима може да се бави ученичка задруга:

- грађевинске услуге
- угоститељско-туристичке услуге (школска кухиња и ресторан, туристички киоск и сл.)
- фризерско-козметичке услуге
- услуге поправке (машина, алата, возила и сл.)
- административно-техничке услуге (анкете, пописи, статистичка обрада података)
- издавачке услуге (књиге, часописи)
- штампарске услуге
- продаја (уџбеника, школског прибора, дечје штампе)
- услуге из домена образовања (курсеви, обуке, семинари)
- услуге из домена уметности и културе (позоришне представе, музички састави)
- услуге из домена спорта и рекреације
- информационо-комуникационе услуге

5.3. Друштвено-користан рад

Друштвено-користан рад обухвата:

- прикупљање секундарних сировина у два домена: 1) прикупљање старе хартије, пластике, метала, стакла, текстила и сл. ради продаје организацијама и удружењима које посредују, или онима који сировине непосредно користе; 2) набавка секундарних сировина – отпадака текстила, коже, дрвета и сл. ради израде „нових“ употребних предмета

- еколошке акције уређења школе
- пошумљавање
- сакупљање шумских плодова
- сакупљање лековитог биља
- учешће у акцијама уређења паркова и шире, локалне заједнице.

5.4. Хуманитарни рад

Хуманитарни рад на бази солидарности односи се на рад и услуге, као и материјалну подршку. Може обухватати следеће активности:

- пружање помоћи у учењу ученицима који имају тешкоће у учењу
- обезбеђивање бесплатних уџбеника, школског прибора и др. за ученике који су нижег социјално-економског статуса
- пружање подршке свим ученицима који имају тешкоће материјалне, здравствене и друге природе
- прикупљање новчаних и других средстава у хуманитарним акцијама
- брига о старим и немоћним особама у локалној заједници.

6. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Након оснивачке скупштине директор ученичке задруге именује педагошког руководиоца ученичке задруге. То може бити наставник школе, који пружа стручну и педагошку помоћ у организацији рада и избору садржаја рада ученичке задруге. Педагошки руководиоци руководи израдом Плана и програма рада ученичке задруге, учествује у одлучивању о секцијама (радним погонима) које ће радити у оквиру задруге, координира, прати, анализира и вреднује рад ученичке задруге.

Секција (радни погон) је основна организациона јединица ученичке задруге. Препорука је да задруга има минимално две секције, које треба да задовоље интересовања, могућности и потребе ученика. Чини је до 30 задругара, који се одређено време, или трајно баве једним истим, специјализованим видом производног, услужног или другог рада. За сваку секцију именује се ментор. Ментор секције је наставник школе који пружа стручну и педагошку помоћ у организацији и избору садржаја рада секције и у коришћењу ресурса, стара се о повезивању наставе са светом рада, прати и анализира рад задругара и извештава о раду секције педагошког руководиоца.

Унутар секције формирају се тимови (до 6 задругара). То су јединице које преузимају одређене задатке, деле одговорност уз изражену међузависност чланова усмерену ка остваривању захтеваних исхода. Сарадничко понашање чланова тима треба да буде засновано на следећим принципима: неопходно је да сваки члан тима идентификује постојеће циљеве и проблеме; неговање индивидуалних разлика је основа тимског рада; тимски рад треба да постане извор нових навика и вештина; сарадња не сме да омета процес аргументовања и доношења одлука; добар тим води рачуна о потребама и могућностима својих чланова; руковођење унутар тима треба да буде децентрализовано и одређено ситуацијом; сви чланови тима треба да активно слушају једни друге; могућа неслагања у тиму треба претворити у креативне конфликти (Advanced Training of Trainers, 1995; према Pavlovski i Pavlović Breneselović, 2000). Неке опште одреднице успешних тимова се огледају у следећем: чланови успешних тимова су се договорили да буду део тима; они су спремни на компромис, при чему је флексибилност од кључног значаја; чланови тима схватају да постоји могућност да уче у сарадњи са другима; сви чланови су узбуђени и одушевљени што су део тима (Eisen & Tisdell, 2000).

7. ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Годишњи план и програм рада ученичке задруге је важан документ, који представља основу за реализацију васпитно-образовних циљева и задатака ученичке задруге. Саставни је део Годишњег плана рада школе, Развојног плана школе и предмет самовредновања у оквиру области *Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима*.

7.1. Развој, реализација, праћење и вредновање Плана и програма рада ученичке задруге

Развој, реализација, праћење и вредновање Плана и програма рада ученичке задруге обухвата следеће етапе:

1. Израда нацрта Плана и програма рада ученичке задруге

Ова етапа укључује формирање стручног тима који ће радити на креирању Плана и програма рада ученичке задруге. Тимом руководи педагошки руководилац задруге, а обавезни чланови тима су ментори секција. Активности тима су: анализа рада ученичке задруге у протеклој школској години на основу Извештаја о раду који је усвојен на седници скупштине ученичке задруге, разматрање предлога рада секција које су креирали ментори секција, разматрање околности за дугорочан развој ученичке задруге, анализа примера добре праксе других задруга код нас и у окружењу, развијање партнерских односа са локалном заједницом, привредницима и другим заинтересованим актерима, израда Плана и програма рада ученичке задруге за нову школску годину, разматрање начина стручног усавршавања задругара и давање предлога за рад менаџмента ученичке задруге за наредни период.

2. Расправа о нацрту, прикупљање предлога и мишљења

У овој етапи важно је поштовати принцип усмерености Плана и програма рада ученичке задруге на рад и развој ученика. Ученици треба да буду мотивисани да реализују предложено. Треба саслушати представнике свих секција, које чине ученичку задругу, мишљење наставничког већа школе, мишљење управног одбора школе и управног одбора ученичке задруге, као и мишљење спољних актера са којима ученичка задруга сарађује.

Прихваћене предлоге и мишљења треба уградити у План и програм и припремити завршну, али не и коначну верзију, јер се План и програм рада ученичке задруге развија и расте током реализације, док живи кроз рад и залагање задругара.

3. Усвајање Плана и програма рада ученичке задруге

Готов предлог Плана и програма рада ученичке задруге усваја се по процедури предвиђеној за усвајање Годишњег програма рада школе. Међутим, према члану 14. став 4.

Правилника о ученичким задругама, предвиђено је да скупштина ученичке задруге „усваја план рада, финансијски план и програм развоја“. Тако да је неопходно да План и програм рада ученичке задруге усвоји и скупштина ученичке задруге.

4. Праћење и евалуација реализације Плана и програма рада ученичке задруге

Праћење и вредновање реализације Плана и програма ученичке задруге је комплексан посао. Остварује се на неколико нивоа, док методологија праћења и вредновања може бити различита. Могу се користити различите технике и инструменти, нпр. скалирање (скала ставова), анкетање (анкетни упитник), интервјуисање (интервју), фокус група и сл.

Вредновање може бити унутрашње (унутар задруге) и спољашње (кад вредновање врше спољни актери). У облике унутрашњег вредновања спадају: оцене, похвале, награде и признања, као и самовредновање у оквиру области Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима. Спољашњи облик праћења вредновања је смотра ученичких задруга. Облици представљања постигнућа и резултата стваралаштва ученичких задруга на смотри су: 1) Изложба; 2) Презентација Плана и програма рада ученичке задруге и Годишњег извештаја о раду ученичке задруге и 3) Практичан рад.

Важан облик праћења и вредновања је праћење успеха задругара. Испитивање се остварује у домену постигнућа, залагања и понашања ученика, њихових ставова, интересовања и мотивације. Резултати које остварују задругари радом у задрузи често се одражавају на њихов успех у школи и обрнуто. Оправдано је очекивати позитиван двосмерни трансфер између резултата рада ученика у ученичкој задрузи и школи.

Потребно је направити помак у доменима који се вреднују, у односу на уобичајене начине и предмете вредновања.

У контексту предузетништва, а у односу на дефиницију предузетништва у ужем смислу (креирање и управљање пословним пројектом), циљ је оспособити ученике да препознају пословну прилику, покрену посао и дугорочно и одрживо управљају тим пројектом. С тим у вези предмет вредновања биће:

Знања – представљају познавање теорије, појмова, процеса, активности и односа.

Вештине – чине предузетничке вештине неопходне за управљање пословним пројектом (планирање, организовање, руковођење, мотивисање и др.)

Ставови – предузетнички ставови пресудни за одрживи развој (креативност, иновативност и др.).

7.2. Структура Годишњег плана и програма рада ученичке задруге

Годишњи план и програм рада ученичке задруге садржи: 1) општи део о ученичкој задрузи и 2) посебне делове, планове и програме секција¹.

1. Општи део Годишњег плана и програма рада ученичке задруге треба да садржи:

Назив задруге:

Школска година:

Директор ученичке задруге:

Педагошки руководиоц ученичке задруге:

Број ученика задругара: Број наставника задругара:

Број родитеља задругара: Број осталих задругара:

Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:

Укупан број часова годишње:

Циљеви ученичке задруге:

Васпитно-образовне вредности:

Прејезна делатности ученичке задруге:

Исходи учења:

Место извођења активности:

Носиоци активности ученичке задруге:

Начин реализације активности ученичке задруге:

Секције Ученичке задруге и ментори:

Ваншколске институције/установе/удружења с којима се планира или остварује сарадња:

Опис сарадње:

Начин вредновања и коришћења резултата вредновања:

Остале специфичности Ученичке задруге:

2. Предлог Плана и програма рада секције у оквиру ученичке задруге:

Назив секције:

Ментор:

Укупан број задругара:

Број ученика задругара: Број наставника задругара:

Број родитеља задругара: Број осталих задругара:

Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:

Укупан број часова годишње:

Циљеви учења:

Исходи учења:

¹ Прилагођено према: Ткалец, З. и Вранчић, М. (2016). *Приручник* (Пројекат „Послујмо заједно“). Град Кутина, стр. 49-50.

Табела 2. Програм рада секције

Месец	Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Методе и облици рада	Место извођења	Сарадници (у школи и ван школе)	Начин праћења и вредновања	Потребна средства и помагала

Годишњи план и програм рада секције реализује се током школске године кроз следеће фазе: 1) Израда нацрта Плана и програма рада секције – нацрт предлажу ментори секција; 2) Расправа о нацрту – педагошки руководиоца ученичке задруге сазива састанак на којем задругари воде расправу о нацрту Плана и програма рада секције и обликују завршну верзију; 3) Реализација Плана и програма рада секције – тимски рад задругара у сарадњи са локалном заједницом и другим заинтересованим актерима; 3) Праћење и евалуацијареализације Плана и програма рада секције – остварује се током рада секције праћењем и вредновањем ученичких постигнућа и постигнућа ученичке задруге, али и на основу Годишњег извештаја о раду задруге², који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе, и кроз смотре, презентације, сајмове, изложбе и друге догађаје у школи или ван ње.

Подстицајна питања за израду плана пословања нове секције ученичке задруге дата су у Прилогу 4.

Примери добре праксе Планова и програма рада ученичке задруге дати су у Прилогу 5.

7.3 Исходи учења

Исходи учења ученика у ученичкој задрузи треба да обухвате знања, вештине и ставове које ученик треба да усвоји. Савети за писање исхода:

- поћи од питања шта је то што ученици треба да знају, шта ће бити у стању да ураде у оквиру одређеног подручја након одређеног временског периода
 - исход треба почети глаголом који изриче ученичку активност
 - обухватити све компоненте појма компетенција: знања, вештине, вредности и ставове
- Примери дефинисаних исхода учења (Tkalec i Vrančić, 2016):

Знања:

- разликује материјале за производњу и објашњава њихове карактеристике
- познаје основе планирања радног процеса

² У члану 24. Правилника о ученичким задругама наводи се: „Школа је обавезна да уз финансијски извештај школе, Министарству истовремено достави и извештај о раду ученичке задруге”.

- познаје ток производног процеса и активно му доприноси својим радом
- придржава се мера опреза при коришћењу алата и опреме
- самостално или у тиму производи једноставнији производ/обавља пружање услуге
- наводи естетска својства производа
- објашњава основне појмове из домена економске и финансијске писмености

Вештине:

- представља предузетничку идеју
- планира, организује и руководи тимским радом
- ради у тиму
- вреднује рад тима
- презентује свој рад и његове резултате
- нуди производ потенцијалном купцу
- активно учествује у планирању расподеле добити
- користи ИКТ

Ставови:

- тражи могућности за иновације и промене
- преузима одговорност за свој рад и предмете у својој околини
- преузима одговорност за унапређивање рада тима
- свестан/на је потребе рециклирања материјала
- прихвата неопходност друштвено одговорног пословања
- цени властити и туђи рад

Развој ученичких компетенција на основу којих ће се унапредити ученичке способности, повећати радни учинци и омогућити успешност у раду, сада и у будућности, базиран је на степену усвојености знања, вештина и ставова.

8. САРАДЊА СА ДРУГИМ ЗАДРУГАМА, ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ, ИНСТИТУЦИЈАМА, ПРИВРЕДНИМ СУБЈЕКТИМА

Будући да су проблеми данашњег човека такви да за њихово решавање нису довољне индивидуалне снаге, него сарадња и тимски рад, неопходно је развијање партнерства унутар ученичке задруге, као и партнерства са другим школама, установама, институцијама, привредним субјектима и локалном заједницом.

Подршка локалне заједнице, привредника и установа важна је јер се на тај начин ученици укључују у живот локалне заједнице како би стекли практична искуства и учили из свог непосредног окружења. На основама такве сарадње знатно је лакше остварити планиране циљеве. Њихова помоћ може бити драгоцену у разним ситуацијама, као нпр. при набавци материјала, практичном оспособљавању ученика, превозу опреме, продаји, пружању услуга и сл.

Сарадњом с другим школама, кроз посете, размењују се стечена искуства и рађају нове идеје и пројекти. На форумима или веб-страницама задругари могу поделити своја постигнућа, изазове, могућности и планове. Могуће је успоставити менторски однос, тако да задругари који су показали успешност у пословању помажу у покретању и развоју задруга у заинтересованим школама.

Сарадња између школа може да се остварује и у домену саме производње и пружања услуга. Нпр. задругари једне школе (основне) могу да производе део производа или амбалажу за потребе ученичке задруге средње школе, задруге средњих пољопривредних школа могу да снабдевају друге школе воћем, поврћем и другим пољопривредним производима за ужину, ученичке задруге у чијем саставу ради кухиња могу да спремају оброке за друге школе, у домену издавачке и штампарске делатности могуће је остварити сарадњу између ученичких задруга чија је то претежна делатност и ученичких задруга које покрећу школски лист, или желе да издају неку публикацију.

Локална заједница и родитељи су за ученичку задругу врло важни, како приликом оснивања (Одлука школског одбора) тако и у даљем раду који подржавају и потпомажу. Помоћ може бити у материјалном смислу, нпр. да обезбеде почетни капитал за покретање производње и пружања услуга, да препознају у производима задруге квалитетан сувенир који ће откупити у одређеној количини за потребе локалне заједнице. Подршка локалне заједнице и родитеља се огледа и у позивању ученичких задруга да излажу на различитим манифестацијама локалног карактера, као и у подршци да у том домену изађу из локалне заједнице и представе своје производе и услуге широј популацији. Јавни наступи тог типа, поред смотри које су предвиђене календаром такмичења и смотри Министарства просвете, науке и технолошког развоја, омогућавају снажну потребу да се квалитетни производи и резултати покажу и другима, из чега следи додела признања и награда за успешан рад, а то је снажна мотивација за даље ангажовање и напредак свих задругара.

9. ПОСЛОВАЊЕ УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Начин рада ученичке задруге ближе се уређује **Правилима за рад ученичке задруге** (Прилог 2). Правила за рад ученичке задруге доносе се на оснивачкој скупштини ученичке задруге коју сазива Школски одбор најкасније у року од 8 дана од дана уписа у Регистар. Правила за рад ученичке задруге региструју се у Регистар кроз промене података о задрузи, дакле, накнадно, не приликом регистрације, пошто тада орган (Скупштина ученичке задруге), који доноси Правила за рад ученичке задруге није конституисан.

Правилима за рад ученичке задруге утврђује се:

- Циљ и сврха оснивања и рада ученичке задруге
- Чланство, делатност, организација рада и управљање
- Начин пословања
- Мере за подстицај и подршку ученицима
- Стицање и расподела финансијских средстава
- Друга питања у вези са радом задруге

Правилником о ученичким задругама прописано је да се Правилима за рад ученичке задруге ближе уређује:

- Износ чланарине (у једнаком износу за све задругаре) (члан 8. став 2.)
- Начин и услови стицања статуса задругара (члан 9. став 1.)
- Додатне надлежности, које нису прописане Правилником: 1) Скупштине ученичке задруге (члан 14.), 2) Управног одбора ученичке задруге (члан 17.) и 3) директора ученичке задруге (члан 19.)
- Начин управљања, коришћења и располагања задружном имовином (члан 20.)
- Начин коришћења средстава које ученичка задруга добије од оснивача (Школе) (члан 21.)
- Начин обављања послова за лица која нису задругари у оквиру регистроване делатности, односно делатности одређене оснивачким актом, на начин и у обиму којим се не доводе у питање циљеви делатности задруге (члан 21.).

9.1. Управљање имовином ученичке задруге

Члан 20. Правилника прописује начин управљања имовином ученичке задруге:

Ученичка задруга управља, користи и располаже својом имовином, у складу са законом, Правилником, оснивачким актом и правилима за рад задруге.

Имовину ученичке задруге чине право својине на покретним и непокретним стварима, новчаним средствима, хартијама од вредности и друга имовинска права које је задруга стекла пословањем или другим правним послом.

Имовина ученичке задруге је у задружној својини.

Имовина ученичке задруге може да се образује из чланарине задругара, средстава остварених радом и пословањем задруге и средстава које је задруга стекла у складу са законом.

Износ чланарине одређује се правилима за рад задруге у једнаком износу за све задругаре. По престанку статуса задругара, чланарина се не враћа (члан 8. Правилника).

Ученичка задруга у свом пословању користи имовину ученичке задруге, као и средства која добије на коришћење од оснивача, у складу са законом и правилима за рад задруге (члан 22. став 1. Правилника).

9.2. Расподела стечене добити ученичке задруге

Стицање и расподела добити ученичке задруге уређује се чланом 22. Правилника:

Скупштина ученичке задруге одлучује о расподели годишње добити, након усвајања финансијских извештаја.

Добит се распоређује следећим редом:

1) за покриће губитака пренетих из ранијих година;

2) проширење материјалне основе рада ученичке задруге и оснивача ученичке задруге:

- за унапређивање делатности пружања услуга и производње добара који су резултат рада ученичке задруге;

- за улагање у куповину и продају уџбеника, прибор и опрему која је потребна за остваривање и унапређивање образовно-васпитног рада;

- за финансирање екскурзија, исхране и превоза социјално угрожених категорија ученика;

- унапређивање образовно-васпитног рада у школи (финансирање пројеката, размена ученика, куповина наставних средстава и наставних помагала и др.);

- у друге сврхе у складу са актима којима се уређује рад ученичке задруге.

Након расподеле добити на начин и према редоследу који је наведен, преостали део добити може се користити за награђивање задругара, највише у висини од 25% од укупне добити ученичке задруге, у складу са законом.

Сагласност на расподелу добити за награђивање задругара даје Школски одбор школе оснивача ученичке задруге.

Задругари који су ученици школе која је оснивач ученичке задруге не могу се награђивати доделом финансијских средстава.

Износ нераспоређене добити преноси се у наредну пословну годину.

9.3. Финансијско пословање ученичке задруге

Према члану 23. Правилника:

Ученичка задруга води пословне књиге, саставља и подноси финансијске извештаје, на **начин и под условима који су прописани законом којим се уређује рачуноводство.**

Стручне, административне и финансијске послове обављају запослени у школи.

За обављање послова стручне, административне и финансијске природе могу бити ангажована друга стручна лица, којима се накнада за рад исплаћује из средстава ученичке задруге.

Школа је обавезна да уз финансијски извештај школе, Министарству истовремено достави и извештај о раду ученичке задруге (члан 24. Правилника).

ЛИТЕРАТУРА

- Babić, I., Šitum, S. (2014). Menadžerska znanja voditelja učeničkih zadruga. *Putokazi*, II (1) 47-56.
- Bučar, M. (ur.) (2008). *Školska učenička zadruga u razvoju djece i mladeži*. Zagreb: Hrvatska udruga učeničkog zadrugarstva.
- Berger, S. & Pröpsting, S. (2013). Jetzt geht's los?! Wir gründen eine Nachhaltige Schülerfirma (Band 2). In: de Haan, G. (Hrsg.): *Handreichung – Nachhaltige Schülerfirmen*. Gründen-Umsetzen-Gestalten. Berlin.
- Eisen, M. J. & Tisdell, E. J. (2000). *Team teaching and learning in adult education*. New Directions for Adult and Continuing Education. San Francisco: Jossey-Bass.
- European Commission (2002). *Final report of the expert group "Best Procedure", Project on the Education and Training for Entrepreneurship*. Brussels: Enterprise Directorate General.
- Juhas, M., Knežević, M., Ristanović, S., Vidojković, M., Šešlija, P. i Stanković, M. (1983). *Učenička zadruga*. Beograd: Privredno-finansijski zavod.
- Pavlovski, T., Pavlović Breneselović, D. (2000). *Timski rad u vaspitnoj praksi: priručnik za obuku vaspitača*. Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju i Filozofski fakultet.
- *Pravilnik o učeničkim zadrugama* (2018). Službeni glasnik RS, br. 31/2018.
- Ševkušić, S., Stojanović, Lj., Simijonović, R. (2018). Koji faktori oblikuju nameru srednjoškolaca u Srbiji da se bave preduzetništvom? *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 50 (1), 158–181.
- Šešlija, P. (ur.). (1992). *Učeničko zadrugarstvo Republike Srbije*. Beograd: Savez učeničkih zadruga.
- Tkalec, Z., Vrančić, M. (2016). *Priručnik* (Projekat „Poslujmo zajedno“). Grad Kutina.
- *Učenička kompanija u Srbiji-izazovi i šanse* (2014). Publikacija nastala u okviru projekta: „Razvoj učeničkog preduzetništva u srednjim školama u Srbiji“.
- Vrančić, M., Lovrenčić, S. (2013). *Inovacije u radu učeničkih zadruga: Primjer dobre prakse*. *Učenje za poduzetništvo*, 3 (2), 46-53. Preuzeto, 12.1.2019. sa <https://hrcak.srce.hr/130392>
- *Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja* (2017). Službeni glasnik RS, broj 88/2017.
- *Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju* (2017). Službeni glasnik RS, broj 55/2013 i 101/2017.
- *Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju* (2017). Službeni glasnik RS, broj 55/2013 i 101/2017.
- *Zakon o zadrugama* (2015). Službeni glasnik RS, broj 112/2015.

ПРИЛОЗИ

Прилог 1

На оснивачкој седници одржаној дана 03. 10. 2018. године у **Основној школи „Свети владика Николај“ Брадарац, у Брадарцу**, у складу са чланом 7. Правилника о ученичким задаругама („Сл. гласник РС“, бр. 31/2018), школски одбор:

1. Дубравка Томић, ЈМБГ:
2. Ивана Илић, ЈМБГ:
3. Љиљана Шпика, ЈМБГ:
4. Милена Игић, ЈМБГ:
5. Братислав Павловић, ЈМБГ:
6. Марија Тодоровић, ЈМБГ:
7. Иван Марковић, ЈМБГ:
8. Далибор Стојадиновић, ЈМБГ:
9. Живадин Николић, ЈМБГ:

доноси

ОСНИВАЧКИ АКТ

I – Пословно име, седиште и остали подаци ученичке задруге

Члан 1.

Ученичка задруга обављаће делатност под пословним именом „Ученичка задруга деца Стига Основна школа Свети владика Николај Брадарац“.

Члан 2.

Седиште ученичке задруге је у Основној школи „Свети владика Николај“ Брадарац. Адреса за пријем поште је Основна школа „Свети владика Николај“ Брадарац.

II – Назив и место школе која је оснивач ученичке задруге и циљеви оснивања ученичке задруге

Члан 3.

Ученичку задругу „Ученичка задруга деца Стига Основна школа Свети владика Николај Брадарац“ оснива Основна школа „Свети владика Николај“ Брадарац, из Брадарца, матични број: 07161581, са циљем подстицања развијања позитивног односа ученика према раду и професионалне оријентације, повезивања наставе са светом рада, развијања свести о одговорности за преузете обавезе, као и развоја позитивног односа према тимском раду и предузетништву.

III – Претежна делатност ученичке задруге**Члан 4.**

Ученичка задруга обављаће као претежну делатност:

Шифра делатности 10.39 Остала прерада и конзервација воћа и поврћа.

Ученичка задруга, сходно Правилником о ученичким задругама, може обављати и све друге делатности које нису Правилником забрањене, независно од тога да ли су одређене оснивачким актом, односно производњу и продају произведених финалних производа, израду производа и пружање услуга за потребе школе, прикупљање секундарних сировина, пружање услуга трећим лицима из одговарајућих области и друге делатности којима се унапређује образовни и васпитни рад школе и ученика.

IV – Органи ученичке задруге**Члан 5.**

Органи ученичке задруге су: скупштина, управни одбор и директор ученичке задруге.

V – Надлежност органа ученичке задруге**Члан 6.**

Скупштина ученичке задруге:

1. доноси правила за рад задруге;
2. одлучује о повећању и смањењу чланарине;
3. усваја годишњи извештај о пословању и спровођењу пословне политике;
4. усваја план рада, финансијски план и програм развоја;
5. усваја финансијске извештаје;
6. одлучује о расподели добити и покрићу губитака;
7. доноси инвестиционе одлуке;
8. одлучује о располагању имовином;
9. именује и разрешава директора ученичке задруге;
10. бира и разрешава из редова задругара чланове управног одбора и председника скупштине;
11. доноси одлуку о прихватању статуса задругара ученичке задруге;
12. доноси одлуку о престанку статуса задругара у складу са правилима за рад задруге;
13. доноси пословник о свом раду;
14. одлучује о другим питањима у складу са законом и правилима за рад задруге.

Члан 7.

Управни одбор:

1. предлаже и спроводи пословну политику и припрема извештаје о спровођењу пословне политике;
2. разматра и предлаже план рада, финансијски план и програм развоја;

3. разматра и предлаже извештај о пословању;
4. разматра и предлаже усвајање финансијских извештаја;
5. предлаже скупштини расподелу добити и начин покрића губитака;
6. припрема предлоге одлука за скупштину ученичке задруге и спроводи одлуке скупштине;
7. предлаже скупштини именовање и разрешење директора ученичке задруге;
8. предлаже скупштини доношење инвестиционих одлука;
9. предлаже скупштини одлуке о располагању имовином у складу са правилима за рад задруге;
10. доноси пословник о свом раду;
11. доноси одлуке и обавља и друге послове, у складу са правилима за рад задруге.

Члан 8.

За директора Ученичке задруге именује се Љиљана Павловић из Кличевца, ЈМБГ:
Директор ученичке задруге:

1. заступа ученичку задругу;
2. организује рад и води пословање ученичке задруге;
3. стара се о законитости и одговара за законитост рада ученичке задруге;
4. извршава одлуке скупштине и управног одбора;
5. обавља и друге послове, у складу са правилима за рад задруге.

VI – Износ, време и начин плаћања чланарине за чланове ученичке задруге и начин обезбеђења средстава за покриће трошкова оснивања ученичке задруге

Члан 9.

Ученичка задруга се оснива и послује са чланаринама.

Ученичка задруга у свом пословању користи имовину ученичке задруге, као и средства која добије на коришћење од оснивача, у складу са законом и правилима за рад задруге.

Члан 10.

Оснивачи (у даљем тексту: задругари) обезбеђују средства за оснивање ученичке задруге у укупном износу од 50.000,00 динара.

Износ чланарине одређује се правилима за рад задруге у једнаком износу за све задругаре.

Чланарина за сваког задругара износи 100,00 динара месечно.

Задругари су дужни да чланарине уплате на рачун ученичке задруге у року од 30 дана од дана одржавања оснивачке скупштине.

Члан 11.

Ако задругар у року из члана 10. став 4. овог оснивачког акта не уплати чланарину сматраће се да је одустао од оснивања ученичке задруге.

Задругар који је одустао од оснивања задруге, дужан је да осталим задругарима накнади штету до које је дошло због његовог одустајања.

VII – Друга питања од значаја за оснивање и рад ученичке задруге

Члан 12.

Директор ученичке задруге обавиће све послове у вези са уписом ученичке задруге у регистар који води Агенција за привредне регистре, обезбеђивања услова за пословање ученичке задруге, као и остале послове који се односе на почетак рада и пословање задруге.

Измене и допуне оснивачког акта, као и остала питања која нису уређена овим оснивачким актом уређују се правилима за рад ученичке задруге.

У Брадарцу, дана 03. 10. 2018. године
ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

Прилог 2

Пример Правила за рад ученичке задруге

На основу члана 14. Правилника о ученичким задругама („Службени гласник РС“, бр. 31/2018) и члана 6. Оснивачког акта Ученичке задруге деца Стива Основна школа Свети владика Николај Брадарац, скупштина ученичке задруге на седници одржаној дана 19. 10. 2018. године, донела је:

ПРАВИЛА ЗА РАД УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Назив школе: Основна школа „Свети владика Николај“ Брадарац.

Назив ученичке задруге: Ученичка задруга деца Стива Основна школа Свети владика Николај Брадарац.

1. Основне одредбе

Члан 1.

Правилима за рад ученичке задруге утврђују се: оснивање, циљ и задаци, делатност задруге, права и дужности чланова задруге, организација и начин рада и материјално-финансијско пословање задруге.

2. Оснивање ученичке задруге

Члан 2.

Одлуку о оснивању ученичке задруге донео је школски одбор на оснивачкој седници одржаној дана 03. 10. 2018. године у Основној школи „Свети владика Николај“ Брадарац, у Брадарцу доношењем оснивачког акта.

Решењем Агенције за привредне регистре, Регистар привредних субјеката бр. БД 90159/2018 од 10. 10. 2018. године и закључком Агенције за привредне регистре, Регистар привредних субјеката бр. БД 91291/2018, веза БД 90159/2018 од 10. 10. 2018. године регистрована је Ученичка задруга деца Стива Основна школа Свети владика Николај Брадарац, са матичним бројем: 21423688.

Потврдом о извршеној регистрацији Министарства финансија, Пореска управа –центра-ла- бр. РЕГ – 545097 од 10. 10. 2018. године, додељен је порески идентификациони број – ПИБ 111084194, Ученичкој задрузи деца Стива Основна школа Свети Владика Николај Брадарац, као пореском обвезнику.

Члан 3.

Задругари обезбеђују средства за оснивање ученичке задруге у укупном износу од 50.000,00 динара.

Члан 4.

Седиште ученичке задруге је у Основној школи „Свети владика Николај“ Брадарац. Адреса за пријем поште је Основна школа „Свети владика Николај“ Брадарац.

3. Циљ и задаци задруге

Члан 5.

Циљ и задаци ученичке задруге су:

- подстицање развијања позитивног односа ученика према раду и професионалне оријентације;
- повезивање наставе са светом рада;
- развијање свести о одговорности за преузете обавезе;
- развој позитивног односа према тимском раду и предузетништву;
- стварање радних навика и професионално усмеравање ученика;
- уређење и развој школе и сопствене средине.

Активности ученичке задруге, односи у ученичкој задрузи, пословање задруге, као и друга питања везана за рад задруге, морају бити у складу са општим циљевима и задацима школе.

Члан 6.

Делатност ученичке задруге проистиче из циљева и задатака које ученичка задруга треба да оствари.

Ученичка задруга обављаће као претежну делатност:

Шифра делатности 10.39 Остала прерада и конзервација воћа и поврћа.

Ученичка задруга, сходно Правилником о ученичким задругама, може обављати и све друге делатности које нису Правилником забрањене, независно од тога да ли су одређене оснивачким актом, односно производњу и продају произведених финалних производа, израду производа и пружање услуга за потребе школе, прикупљање секундарних сировина, пружање услуга трећим лицима из одговарајућих области и друге делатности којима се унапређује образовни и васпитни рад школе и ученика.

Члан 7.

Врста и обим посла утврђује се планом рада ученичке задруге који разматра и предлаже управни одбор ученичке задруге, а усваја га скупштина ученичке задруге. План рада ученичке задруге усклађује се са васпитно-образовним задацима школе и чини њихово јединство.

4. Права и дужности задругара

Члан 8.

Чланови ученичке задруге, односно задругари могу бити физичка лица запослена у Основној школи „Свети владица Николај“ Брадарац, ученици наведене школе и родитељи, односно други законски заступници ученика који су чланови ученичке задруге. Директор наведене школе обавезан је члан ученичке задруге.

Члан 9.

Статус задругара стиче се приступањем ученичкој задрузи. Статус задругара може стећи физичко лице из члана 8. ових правила подношењем писменог захтева за приступање.

Одлуку о прихватању статуса задругара доноси скупштина ученичке задруге.

Лице коме је прихваћен захтев из става 1. овог члана, постаје задругар у моменту потписивања приступне изјаве којом потврђује прихватање правила за рад задруге.

Члан 10.

Статус задругара престаје:

- иступањем;
- искључењем;
- престанком радног односа у школи која је оснивач ученичке задруге;
- престанком статуса ученика у школи која је оснивач ученичке задруге;
- престанком ученичке задруге.

Родитељу, односно другом законском заступнику статус задругара престаје када његовом детету престане статус ученика у школи која је оснивач ученичке задруге.

Члан 11.

Права и дужности задругара су:

- да управљају ученичком задругом по принципу „један задругар – један глас“ у скупштини ученичке задруге;
- да бирају и буду бирани у органе ученичке задруге;
- да као чланови органа ученичке задруге (као и директор ученичке задруге) обављају послове из своје надлежности без накнаде;
- да оставарују циљеве и задатке ученичке задруге;
- да обављају поверене задатке и извршавају одлуке органа ученичке задруге;
- да учествују у производним и радним активностима задруге;
- да плаћају чланарину.

5. Органи задруге

Члан 12.

Органи ученичке задруге су: скупштина, управни одбор и директор ученичке задруге.

Члан 13.

Скупштина ученичке задруге формира се на седници коју школски одбор сазива најкасније у року од 8 дана од дана уписа у Регистар и чине је задругари који ће приступити ученичкој задрузи до дана одржавања ове седнице.

Намеру о приступању ученичкој задрузи до одржавања седнице из става 1. овог члана, задругари пријављују школском одбору.

Скупштину ученичке задруге чине сви задругари.

Скупштина ученичке задруге има председника, кога бирају између себе задругари на период од две године.

Скупштина ученичке задруге је највиши орган ученичке задруге.

Члан 14.

Скупштина ученичке задруге:

1. доноси правила за рад задруге;
2. одлучује о повећању и смањењу чланарине;
3. усваја годишњи извештај о пословању и спровођењу пословне политике;
4. усваја план рада, финансијски план и програм развоја;
5. усваја финансијске извештаје;
6. одлучује о расподели добити и покрићу губитака;
7. доноси инвестиционе одлуке;
8. одлучује о располагању имовином;
9. именује и разрешава директора ученичке задруге;
10. бира и разрешава из редова задругара чланове управног одбора и председника скупштине;
11. доноси одлуку о прихватању статуса задругара ученичке задруге;
12. доноси одлуку о престанку статуса задругара у складу са правилима за рад задруге;
13. доноси пословник о свом раду;
14. одлучује о другим питањима у складу са законом и правилима за рад задруге.

Члан 15.

Скупштина ученичке задруге ради на седницама које сазива председник скупштине. Председник скупштине руководи седницама и стара се о извршењу донетих одлука.

Скупштина ученичке задруге заседа два пута у току календарске године.

Скупштина ученичке задруге одлучује већином гласова присутних задругара, ако је присутна најмање једна половина задругара.

Начин рада ученичке задруге ближе се уређује пословником скупштине.

Члан 16.

Управни одбор ученичке задруге састоји се од три члана.

Управни одбор има председника, кога бирају између себе чланови управног одбора на период од две године.

Чланове управног одбора бира и разрешава скупштина ученичке задруге из редова задругара на период од две године.

За члана управног одбора не може бити биран председник скупштине ученичке задруге и директор ученичке задруге.

Члан 17.

Управни одбор:

1. предлаже и спроводи пословну политику и припрема извештаје о спровођењу пословне политике;
2. разматра и предлаже план рада, финансијски план и програм развоја;
3. разматра и предлаже извештај о пословању;
4. разматра и предлаже усвајање финансијских извештаја;
5. предлаже скупштини расподелу добити и начин покрића губитака;
6. припрема предлоге одлука за скупштину ученичке задруге и спроводи одлуке скупштине;
7. предлаже скупштини именовање и разрешење директора ученичке задруге;
8. предлаже скупштини доношење инвестиционих одлука;
9. предлаже скупштини одлуке о располагању имовином у складу са правилима за рад задруге;
10. доноси пословник о свом раду;
11. доноси одлуке и обавља и друге послове, у складу са правилима за рад задруге.

Члан 18.

Управни одбор ученичке задруге ради на седницама које сазива председник управног одбора ученичке задруге.

Управни одбор доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова управног одбора.

Ближи услови и питања од значаја за начин рада управног одбора ученичке задруге уређују се пословником о раду управног одбора.

Члан 19.

Директор ученичке задруге именује се из реда задругара који су запослени на неодређено време у школи која оснива ученичку задругу.

Директор ученичке задруге:

1. заступа ученичку задругу;
2. организује рад и води пословање ученичке задруге;
3. стара се о законитости и одговара за законитост рада ученичке задруге;
4. извршава одлуке скупштине и управног одбора;
5. обавља и друге послове, у складу са правилима за рад задруге.

6. Организација и начин рада ученичке задруге

Члан 20.

Ученичка задруга управља, користи и располаже својом имовином, у складу са законом, правилником о ученичким задругама, оснивачким актом и овим правилима.

Имовину ученичке задруге чине право својине на покретним и непокретним стварима, новчаним средствима, хартијама од вредности и друга имовинска права које је задруга стекла пословањем или другим правним послом.

Имовина ученичке задруге је у задружној својини.

Имовина ученичке задруге може да се образује из чланарина задругара, средстава остварених радом и пословањем задруге и средстава које је задруга стекла у складу са законом.

Члан 21.

Ученичка задруга у свом пословању користи имовину ученичке задруге, као и средства која добије на коришћење од оснивача, у складу са законом и овим правилима.

Ученичка задруга може, у оквиру регистроване делатности, односно делатности одређене оснивачким актом да обавља послове и за лица која нису задругари, на начин и у обиму којим се не доводе у питање циљеви њене делатности, у складу са оснивачким актом и овим правилима.

Члан 22.

Радни погон или економска јединица има ментора, кога именује директор школе из редова наставника школе који су задругари. Ментор организује посао и одговоран је за правилан рад радног погона.

Члан 23.

Ментор у организовању радне јединице одлучује о производњи, коришћењу алата, хигијенско-техничкој заштити и повезивању рада са наставом, прати и анализира рад радне јединице и упознаје органе ученичке задруге и директора школе са пословањем задруге.

7. Материјално-финансијско пословање ученичке задруге

Члан 24.

Пословање ученичке задруге се обавља преко саме ученичке задруге, као самосталног правног лица.

Средства ученичке задруге налазе се на рачуну ученичке задруге.

О пословању и средствима задруге одлучују органи ученичке задруге.

Члан 25.

Уговоре о промету робе, производа и услуга са другим правним и физичким лицима, у име и за рачун ученичке задруге, закључује директор ученичке задруге.

Члан 26.

Материјално-финансијско пословање и књиговодство ученичке задруге води рачуноводство школе.

Ученичка задруга води пословне књиге, саставља и подноси финансијске извештаје, на начин и под условима који су прописани законом којим се уређује рачуноводство.

Члан 27.

Приходи које ученичка задруга остварује су:

- приходи остварени продајом производа;
- помоћ добијена од привредних друштава, установа и других правних и физичких лица;
- помоћ добијена од школе оснивача;
- чланарина;
- други приходи које оствари ученичка задруга.

Члан 28.

Скупштина ученичке задруге одлучује о расподели годишње добити, након усвајања финансијског извештаја.

Добит се распоређује следећим редом:

1. за покриће губитака из ранијих година;
2. проширење материјалне основе рада ученичке задруге и оснивача ученичке задруге:

ге:

- за унапређивање делатности пружања услуга и производње добара који су резултат рада ученичке задруге;
- за улагање у куповину и продају уџбеника, прибор и опрему која је потребна за остваривање и унапређивање образовно-васпитног рада;
- за финансирање екскурзија, исхране и превоза социјално угрожених категорија ученика;
- унапређивање образовно-васпитног рада у школи (финансирање пројеката, размена ученика, куповина наставних средстава и наставних помагала и др.);
- у друге сврхе.

Након расподеле добити, преостали део добити може се користити за награђивање задругара, највише у висини од 25% од укупне добити ученичке задруге, у складу са законом.

Сагласност на расподелу добити даје школски одбор школе.

Задругари који су ученици школе која је оснивач ученичке задруге не могу се награђивати доделом финансијских средстава.

Износ нераспоређене добити преноси се у наредну пословну годину.

8. Износ, време и начин плаћања чланарине за чланове ученичке задруге

Члан 29.

Ученичка задруга се оснива и послује са чланаринама.

Чланарина за сваког задругара износи 100,00 динара месечно.

Задругари су дужни да чланарине уплате на рачун ученичке задруге до сваког петог у месецу за текући месец.

9. Прелазне и завршне одредбе

Члан 30.

Одлуку о престанку ученичке задруге доноси школски одбор школе.

Ученичка задруга престаје укидањем школе која оснива ученичку задругу, као и статусним променама које за последицу имају укидање школе која оснива ученичку задругу (спајање, раздвајање и припајање школе).

По престанку ученичке задруге, права и обавезе ученичке задруге преузима школа као њен оснивач.

Члан 31.

Ова правила ступају на снагу осмог дана од објављивања на огласној табли школе.

У Брадарцу, дана 19. 10. 2018. године
ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

Прилог 3

Пример намере о приступању ученичкој задрузи

Ученичка задруга Ризница Пољопривредна школа са домом ученика „Соња Маринковић“ Пожаревац	
Пожаревац, Илије Бирчанина бб	
(Број)	(Датум)

НАМЕРА О ПРИСТУПАЊУ

У складу са чланом 13. став 2. Правилника о ученичким задругама („Службени гласник РС“, број 31/2018), пријављујем Школском одбору намеру о приступању Ученичкој задрузи Ризница Пољопривредна школа са домом ученика „Соња Маринковић“ Пожаревац.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ:

Име и презиме		Адреса становања		
Име родитеља		Број телефона		
ЈМБГ		Електронска пошта		
Датум рођења		Статус лица	1 .	Запослен
Место рођења			2 .	Ученик
Држава рођења			3 .	Родитељ ученика
Држављанство				_____

Својим потписом обавезујем се да прихватам Правила заруге, као и одлуке надлежних органа.

У Пожаревцу,

ПОТПИС:

Дана: _____

На основу исказане намере о приступању, а након што је утврђено да подносилац испуњава све услове за стицање статуса задругара, констатује се да је _____ из _____, запослен/ученик/родитељ ученика изразио

НАМЕРУ О ПРИСТУПАЊУ

Ученичкој задрузи Ризница Пољопривредна школа са домом ученика „Соња Маринковић“ Пожаревац

Председник Школског одбора

м.п.

Прилог 4

Подстицајна питања за израду плана пословања нове секције ученичке задруге³

- Који производи или које услуге недостају у вашој школи или у вашој локалној заједници?
- Шта би у вашој школи или у вашој локалној заједници требало променити набоље?
- Постоје ли производи или услуге који би ваш живот или живот у локалној заједници могли учинити квалитетнијим у еколошком или социјалном погледу?
- Које потребе имају ученици, наставници и родитељи у вашој школи?
- Шта би могао бити ваш производ или услуга, чему би могао/ла служити?
- Које су ваше способности и интересовања?
- Које могућности (организационе и просторне) пружа школа?

На темељу одговора обликујте своју пословну идеју.

Размотрите своју пословну идеју. Да ли је она еколошки прихватљива и социјално одговорна? Ако јесте, по чему се то препознаје? Ако није, како би се то могло постићи?

Подстицајна питања о изводивости пословне идеје

Да ли је пословна идеја реалистична?

Размотрите ваше пословне идеје. Јесу ли све реалистичне? Које од њих би се могле остварити?

Изаберите неколико пословних идеја и преиспитајте их према следећим аспектима:

- Колико је новаца и времена потребно за остварење ваше идеје?
- Да ли можете самостално, у оквиру ученичке задруге, остварити идеју?
- Које способности, вештине и знања можете уложити у остварење идеје?
- Кога још из школе можете укључити у рад секције?
- Хоће ли клијенти имати стварну корист од ваше пословне идеје? Коју?
- Да ли ће клијентима цена бити прихватљива? Хоћете ли остварити добит?
- Можете ли идеју остварити у непосредном окружењу?
- Можете ли идеју остварити пре него што неко други открије исту пословну могућност?

Подстицајна питања за израду плана пословања

Следећа питања су подлога за ваш план пословања. Одговорите на њих писано, а о резултатима расправљајте.

1. Оишии йодаци о раду секције

- Како се зове ваша секција?
- Када ће почети са радом?

³ Прилагођено на основу публикације: Berger, S. & Pröpsting, S. (2013): Jetzt geht's los?! Wir gründen eine Nachhaltige Schülerfirma (Band 2). In: de Haan, G. (Hrsg.): *Handreichung – Nachhaltige Schülerfirmen*. Gründen-Umsetzen-Gestalten. Berlin. str. 43.

- Зашто ученичка задруга ваше школе оснива нову секцију?
- Колико часова недељно ћете радити у оквиру секције?
- Где ћете радити (место у школи)?
- Колико задругара (ученика, наставника, родитеља) ће радити у секцији?
- Наведите укратко коју пословну идеју има ваша секција.
- Наведите организациону структуру секције – ментор, тимови и сл.
- Сарађујете ли с другим задругама, организацијама, институцијама, привредом? С којим?

- Да ли планирате да учествујете у неком пројекту?

2. Тржишно оријентисана и одржива пословна идеја

- По чему је ваша пословна идеја посебна?
- По чему је ваша пословна идеја одржива?
- По чему се препознаје да је ваша понуда (производ/услуга) одржива?
- Кога желите и кога можете заинтересовати за своју пословну идеју (ученике, родитеље, непознате)? Ко су ваши клијенти?
- Коју корист од рада ваше секције могу имати ваши клијенти?
- На који начин ћете поделити задатке у оквиру секције?
- Које способности и које таленте има сваки појединац?
- Шта не можете постићи сами јер немате нпр. опрему или вам (нарочито на почетку) недостаје искуство?

Следећа питања односе се на понуду (производ или услугу):

- Шта тачно нудите? Овде би требало потанко описати вашу пословну идеју.
- Постоје ли још нека друга пословна подручја која би се могла извести из основне идеје? Која?

- Колико ће коштати ваш производ/услуга?

3. Тржиште

- Ко су ваши потенцијални купци/корисници услуга?
- Колико је могућих купаца/корисника услуга?
- Које потребе имају ваши потенцијални купци/корисници услуга?
- Колика је куповна моћ ваших купаца/корисника услуга?
- Шта ваш производ купцима чини интересантним?
- Постоји ли конкуренција?

4. Маркетинг – стратегија продаје

- Ко су конкретно ваши купци?
- Којом врстом промоције желите доћи до купаца?
- Колико интензивно ћете рекламирати своју понуду?
- Које сировине користите у производњи?

- Како настаје ваш производ?
- Како је обликован и запакован ваш производ?
- Како ћете купцима објаснити корисност вашег производа/услуге?
- Како ће ваш производ доћи до купаца?
- Коју цену можете постићи (калкулација цене, маржа)?

5. Организација рада секције

- Колико задругара има ваша секција?
- Која је структура задругара?
- Које задатке и функције имају тимови у оквиру секције?
- Морају ли задругари имати неке специфичне способности?
- Ко преузима коју одговорност?
- Како се доносе одлуке?
- Како је регулисана комуникација/проток информација?
- Како ћете придобити нове задругаре?
- Какав је недељни ритам рада ваше секције?
- Колико сати дневно? Недељно?
- Како се врши награђивање задругара?

6. Потреба за јочешним кайишалом и план финансирања

- Шта морате набавити да бисте покренули рад секције?
- Колико ће то коштати?
- Да ли располажете својим новцем?
- Колико новаца недостаје? Које ствари недостају?
- Имате ли мање новца него што је потребно?
- Како би се недостатак новца могао финансирати?
- Колики су стални (фиксни) трошкови ваше секције?
- Да ли фиксни трошкови настају дневно, недељно или годишње?
- Колика је продајна цена вашег производа/услуге?
- Коју добит очекујете?
- Шта морате учинити да бисте остварили добит?
- У шта ћете уложити добит?

Прилог 5

Примери добре праксе Планова и програма рада ученичке задруге

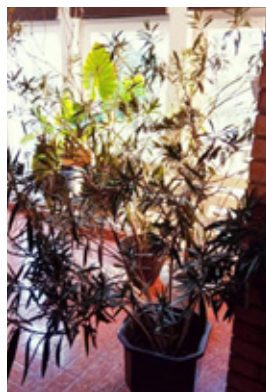
Пример 1

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ	
Назив школе:	ОШ „Др Ђорђе Јовановић“
Назив задруге:	Ученичка задруга ОШ „Др Ђорђе Јовановић“
Школска година:	2018/2019.
Директор Ученичке задруге:	
Број ученика задругара:	100
Број наставника задругара:	20
Број родитеља задругара:	50
Број осталих задругара:	50
Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:	од 2 до 5 часова, у зависности од активности
Укупан број часова годишње:	150
Циљеви Ученичке задруге:	Развија способност узајамне сарадње, осећај одговорности према стању животне средине, развија радне навике и способност за предузетнички рад.
Васпитно-образовне вредности:	Неговање колективног односа међу ученицима, заједничке сарадње, развијање радних навика, развијање креативности, иницијативе, одговорности у раду.
Претежна делатност ученичке задруге:	Производна и продајна.
Исходи учења:	<ul style="list-style-type: none">• разликује материјале за рециклажу и објашњава њихове карактеристике• свестан/на је потребе за рециклирањем материјала• познаје основе планирања радног процеса• придржава се мера опреза при коришћењу алата и опреме• самостално или у тиму производи украсне производе• наводи естетска својства производа• објашњава основне појмове из домена економске и финансијске писмености• ради у тиму• презентује свој рад и његове резултате• нуди производ потенцијалном купцу• активно учествује у планирању расподеле добити

	<ul style="list-style-type: none"> • тражи могућности за иновације и промене • преузима одговорност за свој рад и предмете у својој околини • прихвата неопходност друштвено одговорног пословања • цени властити и туђи рад
Место извођења активности:	просторије школе, школски парк, школско двориште, околина, улице насељеног места, локална заједница
Носиоци активности Ученичке задруге:	Наставнице Александра Крстић и Видица Штетин
Начин реализације активности Ученичке задруге:	Свакодневне радионице, акције по потреби према плану и програму ученичке задруге.
Секције Ученичке задруге и ментори:	Цвећарска секција – Видица Штетин Креативна радионица – Александра Крстић, Видица Штетин Рециклажна секција – Видица Штетин, Сандра Трајлов, Ивица Влаховић Пчеларска секција – Владимир Мирков Школски парк – Леона Катона
Ваншколске институције/ установе/ удружења с којима се планира или остварује сарадња:	Месна заједница Ново Милошево, цвећара „Звончица“ Ново Милошево, Удружење пензионера Ново Милошево, књижара „Твинс“ Ново Милошево, ЗРЕПОК – Зрењанин, Колпинг друштво Србије – Нови Сад, расадник Тортели – Темерин.
Опис сарадње:	Стручна помоћ, набавка материјала, промоција активности, финансијска подршка
Начин вредновања и коришћења резултата вредновања:	Анализа реализованих активности, извештавање о реализованим активностима, фотографије на сајту школе и у медијима, презентације.
Остале специфичности Ученичке задруге:	Ученичка задруга помаже у организацији матурске прославе ученицима завршних разреда, учествује у набавци наставних средстава као што су школски намештај, осветљење у дворишту школе, миксете, звучници, комплети књига за „читалачки маратон“, екскурзије за ученике слабијег материјалног стања, поклони добродошлице за ученике првих разреда, хуманитарне акције...

ПЛАН И ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ

Назив секције:	Цвећарска секција
Ментор:	Видица Штетин
Укупан број задругара:	20
Број ученика задругара:	15
Број наставника задругара:	2
Број родитеља задругара:	3
Број осталих задругара:	-
Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:	0,5
Циљеви учења:	<p>Стицање основних знања о узгајању собних биљака.</p> <p>Нега, гајење и одржавање собних саксијских биљака.</p> <p>Развијање радних навика и способности за самостално посматрање и истраживање.</p>
Укупан број часова годишње:	36
Исходи учења:	Предлаже акције бриге о биљкама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасилан начин.

ПЛАН И ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ

Назив секције:	Креативна радионица
Ментор:	Александра Крстић
Укупан број задругара:	20
Број ученика задругара:	15
Број наставника задругара:	2
Број родитеља задругара:	-
Број осталих задругара:	3
Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:	2
Циљеви учења:	Развијање радних навика и способности за самостално предузетништво.
Укупан број часова годишње:	60
Исходи учења:	Ученици умеју да израде украсне предмете.

ПЛАН И ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ

Назив секције:	Рециклажна секција
Ментор:	Видица Штетин
Укупан број задругара:	50
Број ученика задругара:	50
Број наставника задругара:	Сандра Трајлов, Леона Катона, Ивица Влаховић
Број родитеља задругара:	20
Број осталих задругара:	10
Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:	2 часа, сваке друге недеље
Циљеви учења:	Развијање осећања одговорног понашања за заштиту природе и свести о властитом положају у природи и потребама одрживог развоја.
Укупан број часова годишње:	50
Исходи учења:	<p>Разуме и објашњава појам рециклаже.</p> <p>Разуме значај рециклаже.</p> <p>Примењује основна правила рециклаже према врсти материјала који се рециклира.</p> <p>Одговорно поступа према отпадном материјалу.</p> <p>Прихвата одговорност за своје понашање према околини.</p> <p>Рационално користи природне ресурсе.</p> <p>Уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.</p> <p>Правилно одлаже отпадни материјал.</p>
	

ПЛАН И ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ

Назив секције:	Пчеларска секција
Ментор:	Владимир Мирков
Укупан број задругара:	10
Број ученика задругара:	10
Број наставника задругара:	1
Број родитеља задругара:	5
Број осталих задругара:	-
Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:	Према договору и потреби.

Циљеви учења:	Стицање и примена знања о значају меда у исхрани. Развијање навике коришћења меда у свакодневној исхрани.
Укупан број часова годишње:	30
Исходи учења:	Уме да ради са пчелама, основне операције уз надзор ментора и пчелара.

ПЛАН И ПРОГРАМ СЕКЦИЈЕ

Назив секције:	„Школски парк” – вртларска секција
Ментор:	Леона Катона
Укупан број задругара:	70
Број ученика задругара:	50
Број наставника задругара:	5
Број родитеља задругара:	5
Број осталих задругара:	10
Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:	1
Циљеви учења:	Развијање осећања одговорног понашања за заштиту природе и свести о властитом положају у природи.
Укупан број часова годишње:	36
Исходи учења:	Одговорно поступа према природној околини. Прихвата одговорност за своје понашање према околини.

Месец	Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Методе и облици рада	Место извођења	Сарадници (у школи и ван школе)	Начин праћења и вредновања	Потребна средства и помагала
Септембар – јул	Нега собног биља	Током школске године	Ученици 5. разреда и наставник биологије Видица Штетин	Самостални рад ученика Рад у паровима Групни рад	Биолошки кабинет и друге просторије у школи	Цвећара Звончица Ново Милошево, наставно и помоћно особље школе	Продаја саксијског цвећа за празнике и сличне прилике	Саксије за цвеће, хумус, хемијска средства за бољи раст и развој биљака
Септембар – јул	Одржавање зеленила школског парка у школском дворишту	Током школске године	Ученици од 5. до 8. разреда Наставнице биологије Леона Катона и Видица Штетин и наставница географије Неда Попов Раказов	Самостални рад ученика Рад у паровима Групни рад Тимски рад	Школски парк у дворишту школе	Ученици грађанског васпитања, као и сви остали ученици током ЧОС-а Колпинг друштво Србије, Расадник Тортели из Темерина, ЗРЕПОК Зрењанин, цвећара Звончица Ново Милошево, КУД Т. Павловић	Фотографије на фејсбук страници школе Извештаји на полугодишту и на крају школске године	Тример за кошење, маказе за орезивање, ашови, лопате, грабуље

Септембар, октобар, март, април, мај, јун	Сакупљање лековитог биља, сушење и паковање	Биолошка секција, једном недељно, према потреби	Ученици 5. разреда. Наставница биологије Видица Штетин	Самостални рад ученика Рад у паровима Групни рад Тимски рад	Околина школе Ван насељеног места	Ученици школе, родитељи, удружење пензионера	Фотографије на фејсбук страници школе и извештаји о реализованим школским активностима Продаја чајева током школске године	Хируршке рукавице, маказе, платнене торбе
Јун, јул, септембар	Нега, берба и сушење зачинског биља: лаванде и рузмарина	Током школске године	Ученици и запослени у школи	Рад у паровима	Школски парк у дворишту школе	Ученици	Продаја врећица сушене лаванде Извештај о финансијској добити од продаје	Маказе, платнене вреће за паковање осушене лаванде и рузмарина
Септембар – јун	Израда употребних предмета (држачи за салвете, брошеви од еко коже, украсне кутије, икебане...)	Сваког уторка	Ученици од 5. до 8. разреда Наставнице Александра Крстић и Видица Штетин	Групни рад и самостални рад ученика	Галерија школског хола	Књижара Твинс Ново Милошево	Слике са продаја употребних декоративних предмета, извештаји о финансијској добити	Пиштољ за силикон, сатен траке, лепак, украси...

Према одређеним годишњим добима	Пчеларска секција	По договору	Ученици од 3. до 8. разреда Професор разредне наставе Владимир Мирков	Тимски рад и самосталан рад ученика	Теренски рад	Пчеларско удружење Ново Милошево	Извештај о количини меда који је продат	Заштитна опрема
Током читаве године	Сакупљање секундарних сировина: папир, картон, пет амбалажа и лименке	Сваки други петак у поподневној смени, у одређеној улици	Ученици од 5. до 8. разреда Наставнице Леона Катона и Видица Штетин и наставница географије Неда Попов Раказов, настава физичког васпитања Ивица Влаховић, Сандра Трајлов наставник енглеског језика	Групни рад, самостални рад ученика, рад у паровима, тимски рад	Теренски рад у насељу	ЈК предузеће Брантнер Нови Бечеј, родитељи ученика, самосталне занатске радње	Продаја сакупљеног отпада и извештај о прикупљеним новчаним средствима која се даље користе за потребе ученика	Контејнери за одлагање веће количине отпада (папира и картона)
	Израда сапуна	Једном месечно, према договору	Ученици 7. и 8. разреда Наставнице Ивана Шербеџија и Видица Штетин	Самосталан рад ученика Рад у паровима	Кабинет за наставу хемије и биологије	Наставнице Ивана Шербеџија и Видица Штетин	Извештај о продаји сапуна	Штапни миксер, боје за сапуне и калупи

Пример 2

План и програм рада ученичке задруге**Назив школе:** ОСШ „9. мај“, Зрењанин**Назив задруге:** Ученичка задруга „Заједно“**Школска година:** 2018/2019.**Директор Ученичке задруге:** Татјана Паунов**Број ученика задругара: 52****Број наставника задругара: 33****Број родитеља задругара: 10****Број осталих задругара: 5****Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи:** у зависности од погона предвиђени недељни фонд часова се разликује (од 2 до 5)**Укупан број часова годишње:** од 72 до 180**Циљеви Ученичке задруге:**

- овладавање основним елементима процеса производње и пружања услуга
- усмеравање и развијање предузетничког духа
- информисање и усмеравање ученика и стварање предуслова за практичну примену знања у животу и локалној средини
- развијање свести о начинима и потреби очувања природе

Васпитно-образовне вредности:

- стварање и развијање позитивног става према раду и стваралаштву
- формирање радних навика
- развијање свести о колективном раду, сарадњи и међусобном помагању
- развијање солидарности
- социјализација
- давање доприноса уређењу и развоју школе

Претежна делатност ученичке задруге:

- задруга обавља производну, продајну и услужну делатност
- производња и продаја пољопривредних производа насталих радом у пластеницима, цветним лејама и воћњаку
- израда производа од текстила и пружање кројачких услуга
- прикупљање секундарних сировина
- израда и продаја украсних и употребних предмета од дрвета
- услужна делатност погона обраде метала

Исходи учења:

- ученици су оспособљени за самосталан рад, употребу прибора и алата
- ученици су овладали вештинама процеса рада

- ученици су стекли и умеју да примене знања важна за целокупан производни процес, од планирања до тржишног вредновања резултата рада

Место извођења активности:

- школске радионице (кројачка, металска, кухиња), двориште и остали школски простор

- пољопривредна парцела, воћњаци и пластеници

- шира локална заједница

Носиоци активности Ученичке задруге:

- руководиоци погона задруге, наставници, ученици

Начин реализације активности Ученичке задруге:

- заснива се на активностима које су у складу са интересовањима и могућностима ученика, могућностима школе и потребама друштвене средине

- задруга обавља производну, продајну и услужну делатност. Бави се израдом производа и пружања услуга за потребе школе као и сакупљањем секундарних сировина. Такође, задругари узимају учешће у друштвено корисном и хуманитарном раду.

- учествовање на манифестацијама у граду и широј околини

- организовање тематских продајних изложби

- уређење и одржавање школског инвентара

- учествовање у организацији школских манифестација

Секције Ученичке задруге и ментори:

- кројачки погон – ментор Ивана Скоко Милојевић

- прерада хране – ментор Сања Мајнерић

- обрада метала – ментор Александар Карановић

- практичан рад – ментор Снежана Савић

- пољопривредни погон – ментор Снежана Кун

- рециклажа секундарне сировине – ментор Биљана Миросављев

Ваншколске институције/установе/удружења с којима се планира или остварује сарадња:

- компанија „Гомекс“, компанија „Персу“, организација „Зрепок“, организација „Хендиспорт“, пољопривредна школа, пољопривредна станица, Удружење повртара и дистрибутивни центар „Царска башта“, „Пропет рисајлинг доо“, „Докса фловер“.

Опис сарадње:

- продајне изложбе на манифестацијама у организацији поменутих компанија

- израда наручених производа за познате купце

- продаја и дистрибуција наших производа преко поменутих удружења

- учешће на разним манифестацијама

- предаја рециклажног материјала

Начин вредновања и коришћења резултата вредновања:

- учествовање ученика на смотрема, изложбама, радионицама и такмичењима
- производи задруге и финансијска средства остварена продајом производа уложена у набавку прибора за рад и улагање у нову производњу.

Остале специфичности Ученичке задруге:

Повезивање погона задруге са удружењима, установама и предузећима наше локалне заједнице као и појединцима.

План и програм Секције

Назив секције: Погон рециклажа секундарне сировине

Ментор: Биљана Миросављев

Укупан број задругара: 24

Број ученика задругара: 15

Број наставника задругара: 5

Број родитеља задругара: 3

Број осталих задругара: 1

Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи: 2

Укупан број часова годишње: 72

Циљеви Ученичке задруге:

- подизање свести свих који су у школи и око ње о значају рециклирања
- учлањење нових чланова у погон (ученика, запослених, родитеља)
- информисање о начину сакупљања и разврставања отпада, о производима који могу да се рециклирају а који не
 - примена знања у пракси (образовање других, примењивање стечених знања кроз праксу, стицање реалних искустава, развијање вештина комуникације, користи школи и заједници)
 - смањењем отпада и рециклажом штедимо и зарађујемо новац
 - помажемо животној средини (уштеда енергије, очување природних ресурса, смањење простора потребног за депоније)
 - учешће на манифестацијама од значаја за промоцију школе и њених активности и екологије.

Исходи учења:

Основна делатност овог погона је сакупљање амбалажног отпада (хартија, пластика, лименке) и прослеђивање предузећима за њихову даљу прераду.

- да ученици и запослени школе виде конкретну добробит од рециклирања тако што ћемо зарађена средства по договору уложити у набавку опреме потребне школи.

ПЛАН РАДА ПО МЕСЕЦИМА:

СЕПТЕМБАР:

- Постављање кутија за сакупљање амбалаже по школи и израда и постављање тематских едукативно-информативних постера, успостављање контакта и сарадње са предузећима за рециклажу отпада

ОКТОБАР:

- Успостављање сарадње са објектима (трговинама) у локалној заједници

НОВЕМБАР:

- Организовање креативних радионица за ученике (израда скулптура од рециклажног материјала)

ДЕЦЕМБАР:

- Креативна радионица за ученике (израда новогодишњих украса од рециклажног материјала)

ЈАНУАР:

- Састанак чланова погона и анализа досадашњег рада погона

ФЕБРУАР:

- Осмишљавање и реализација активности поводом Светског дана очувања енергије
14. фебруара

- Осмишљавање и реализација активности за Дан енергетске ефикасности 5. марта

МАРТ:

- Обележавање Дана енергетске ефикасности

АПРИЛ:

- Припрема активности и обележавање Дана планете Земље 22. априла

- Договор о учешћу на Европском селу 2018. (за израду предмета од рециклажног материјала)

МАЈ:

- Учешће на манифестацији Европско село

- Планирање и припрема активности за обележавање Дана заштите животне средине
5. јуна

ЈУН:

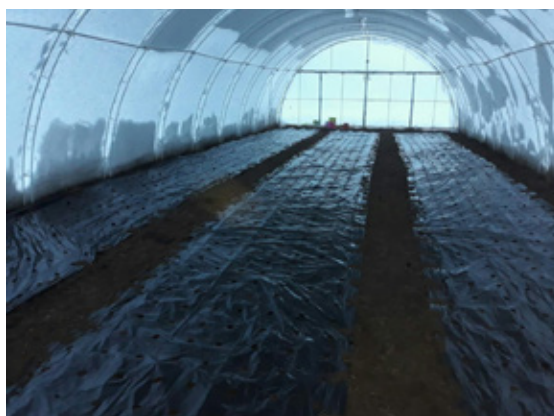
- Обележавање Дана животне средине

- Састанак чланова погона, анализа рада и предлози за наредну школску годину

Ван унапред планираних месечних активности погон је укључен у програм „За чистије и зеленије школе Војводине“ у којем је школа од новембра месеца.

Накнадно је, такође, испланирано прикупљање електронског отпада у току овог полу-годишта.

ПОЉОПРИВРЕДНИ ПОГОН

ПОГОН ПРАКТИЧАН РАД

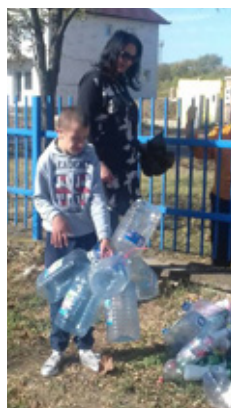
ПОГОН ОБРАДА МЕТАЛА

КРОЈАЧКИ ПОГОН

ПОГОН РЕЦИКЛАЖА СЕКУНДАРНИХ СИРОВИНА

ПОГОН ПРОИЗВОДЊА И ПРЕРАДА ХРАНЕ

ПОЉОПРИВРЕДНИ ПОГОН

Месец	Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Методе и облици рада	Место извођења	Сарадници (у школи и ван школе)	Начин праћења и вредновања	Потребна средства и помагала
Септембар	Договор о раду, сас-танак са члановима погона и мотивисање ученика за чланство у задрузи Усвајање годишњег плана и програма рада Кошење траве у дво-ришту, воћњаку и пластеницима Организација и покре-тање производње за-чинског биља и поврћа у плас-теницима Сређивање цвећа и дворишта Скупљање ораха у на-шем дворишту Обилазак земље и при-суство на берби куку-руза Прикупљање органског отпада и компостирање	Организа-ција рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивиду-ални рад, рад у пару Методе демонстра-ције, метода раз-говора	Двориште Воћњак Пластеници Школа	Пољоприв-редна ста-ница Пољоприв-редна шко-ла Чланови из редова локалне заједнице	Процена узи-мања учешћа у активности-ма и ангажо-вању Процена са-мосталности и мотивиса-ности у раду Процена сте-пена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољоприв-редни алат и машине (косилице, тример), семе за-чинског биља, цвећа и поврћа,-саксије и земља за садњу, прскалице од 10 литара

Октобар	Кошење траве у дво-ришту и воћњаку Садимо воће на месту-ма где се није примило у воћњаку Припремамо земљу и садимо саднице лаван-де Садимо зачинско биље, цвеће и поврће у пластеницима Учешће на вашарима у оквиру Дечје недеље, продаја лаванде Прикупљање органског отпада и компостирање	Организа-ција рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивиду-ални рад, рад у пару Методe демонстра-ције, метода раз-говора	Двориште Воћњак Пластеници	Пољоприв-редна ста-ница Пољоприв-редна шко-ла Чланови из редова локалне заједнице	Процена узи-мања учешћа у активности-ма и ангажо-вању Процена са-мосталности и мотивиса-ности у раду Процена сте-пена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољоприв-редни алат Саднице лаванде
Новембар	Свакодневни рад у пластенику и брига о засађеним биљкама Прикупљање органског отпада и компостирање	Организа-ција рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивиду-ални рад, рад у пару Методe демонстра-ције, метода раз-говора	Пластеници Двориште Воћњак	Пољоприв-редна ста-ница Пољоприв-редна шко-ла Чланови из редова локалне заједнице	Процена узи-мања учешћа у активности-ма и ангажо-вању Процена са-мосталности и мотивиса-ности у раду Процена сте-пена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољоприв-редни алат и машине

Децембар	Свакодневни рад у пластенику и брига о засађеним биљкама Учешће на новомо-дишњим вашарима	Организа-ција рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивиду-ални рад, рад у пару, Методe демонстра-ције, метода раз-говора	Пластеници Двориште Воћњак	Пољоприв-редна ста-ница Пољоприв-редна шко-ла Чланови из редова локалне заједнице	Процена узи-мања учешћа у активности-ма и ангажо-вању Процена са-мосталности и мотивиса-ности у раду Процена сте-пена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољоприв-редни алат и машине
Јануар	Анализа активности у претходном периоду, предлози за побољ-шање истих Свакодневни рад у пластенику и брига о засађеним биљкама Прикупљање органског отпада и компостирање	Организа-ција рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивиду-ални рад, рад у пару Методe демонстра-ције, метода раз-говора	Пластеници Двориште Воћњак	Пољоприв-редна ста-ница Пољоприв-редна шко-ла Чланови из редова локалне заједнице	Процена узи-мања учешћа у активности-ма и ангажо-вању Процена са-мосталности и мотивиса-ности у раду Процена сте-пена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољоприв-редни алат и машине

Фебруар	Учешће на вашарима и изложбама организованих у широј локалној заједници и продаја зачинског биља, цвећа и поврћа Свакодневни рад у пластенику и брига о засађеним биљкама и воћњаку Припрема и организација покретања производње у организованим биобаштама Прикупљање органског отпада и компостирање	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Методе демонстрације, метода разговора	Двориште Воћњак Пластеници	У сарадњи са ГСС Зрењанин и Средњом пољопривредном школом Удружење повртара и дистрибутивни центар Царска башта	Процена удела учешћа у активности и ангажовања Процена саможивости и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољопривредни алат и машине
Март	Основамо органску производњу поврћа и зачинског биља у биобаштама Учешће на вашарима и изложбама организованих у широј локалној заједници поводом 8. марта Свакодневни рад у пластенику и брига о засађеним биљкама Орезивање, прскање и брига о воћњаку Кошење траве и уређивање дворишта Садимо цвеће Прикупљање органског отпада и компостирање	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Методе демонстрације, метода разговора	Двориште Воћњак Пластеници	У сарадњи са ГСС Зрењанин и Средњом пољопривредном школом Удружење повртара и дистрибутивни центар Царска башта	Процена удела учешћа у активности и ангажовања Процена саможивости и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољопривредни алат и машине

Април	<p>Свакодневни рад у пластенику и брига о засађеним биљкама</p> <p>Кошење траве у дво-ришту и воћњаку</p> <p>Проширујемо наш сад лаванде</p> <p>Свакодневни рад у воћњаку</p> <p>Прикупљање органског отпада и компостирање</p>	<p>Организа-ција рада зависи од распореда наставног дана</p>	<p>Ментор погона и чланови</p>	<p>Групни рад, индивидуални рад, рад у пару</p> <p>Методе демонстрације, метода разговора</p>	<p>Двориште</p> <p>Воћњак</p> <p>Пластеници</p>	<p>Пољопривредна станица</p> <p>Пољопривредна школа</p> <p>Чланови из редова локалне заједнице</p> <p>Удружење повртара и дистрибутивни центар Царска башта</p>	<p>Процена узимања учешћа у активности и ангажовању</p> <p>Процена самоалности и мотивисаности у раду</p> <p>Процена степена усвајања нових метода рада</p> <p>Вредновање успешности обављених задатака</p>	<p>Пољопривредни алат и машине</p>
Мај	<p>Беремо воће из нашег воћњака и од њега правимо сок, слатко и џем</p> <p>Прикупљање органског отпада и компостирање</p>	<p>Организа-ција рада зависи од распореда наставног дана</p>	<p>Ментор погона и чланови</p>	<p>Групни рад, индивидуални рад, рад у пару</p> <p>Методе демонстрације, метода разговора</p>	<p>Воћњак</p> <p>Двориште</p> <p>Пластеници</p>	<p>Пољопривредна станица</p> <p>Пољопривредна школа</p> <p>Чланови из редова локалне заједнице</p> <p>Удружење повртара и дистрибутивни центар Царска башта</p>	<p>Процена узимања учешћа у активности и ангажовању</p> <p>Процена самоалности и мотивисаности у раду</p> <p>Процена степена усвајања нових метода рада</p> <p>Вредновање успешности обављених задатака</p>	<p>Пољопривредни алат и машине</p>

Јун	Приказ резултата пољопривредног погона у току године Свакодневна брига и обављање свих потребних пољопривредних радова у пластенику, воћњаку, биобаштама и засаду лаванди Рад у воћњаку, брање воћа Пласирање и прерада воћа Организација рада у току летњег распуста Прикупљање органског отпада и компостирање	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Методе демонстрације, метода разговора	Двориште Воћњак Пластеници Школа	Пољопривредна станица Пољопривредна школа Чланови из редова локалне заједнице Удружење пољопривредара и дистрибутивни центар Царска башта	Процена узимања учешћа у активности и ангажовања Процена самоствалности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Пољопривредни алати и машине
-----	---	--	-------------------------	--	---	--	---	------------------------------

ПОГОН ПРАКТИЧАН РАД

Месец	Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Методе и облици рада	Место извођења	Сарадници (у школи и ван школе)	Начин праћења и вредновања	Потребна средства и помагала
Септембар	Састанак са менторима свих погона Ученичке задруге Договор о програму рада Ученичке задруге Мотивисање ученика за чланство Усвајање годишњег програма Ученичке задруге Припрема за учешће на сајмовима Набавка материјала	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Методе демонстрације, метода разговора	Двориште Воћњак Пластеници Школа	Школа	Процена узимања учешћа у активности и ангажовања Процена самоствалности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Потребна средства и помагала

октобар	Учешће на вашарима у оквиру <i>Деље недеље</i> Учешће на <i>Данима лугаје</i> у Кикинди Израда украса за новогодишње поклоне рециклирањем текстила Учешће на манифестацији <i>Зелена јабука</i>	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа	Организатори манифестација на којима смо учесници	Процена удела учешћа у активности-ма и ангажовању Процена саосталности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Боје, четкице, гипс, лак, калупи, платно, предмети за дораду маказе, вуница
Новембар	Едукација за чланове Ученичке задруге путем радионица Израда пригодних уметничких предмета за Нову годину и Божић	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа		Процена удела учешћа у активности-ма и ангажовању Процена саосталности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Хамер, бушачи, дас-маса, украсне траке, платно, шперплоча, салвете

Децембар	Организација традиционалног вашара <i>Мојемо свашша кад ради машша</i> Учешће на годишњој скупштини Ученичких задруга Учешће на 7. инклузивним играма без граница <i>Кад іранице не йосшоје іграмо се мноіо боље</i> Учешће на Новогодишњим вашарима у организацији локалне заједнице Организација и учешће на вашару у школи Учешће на Новогодишњем базару у Извршном већу Војводине	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа, хала спорта, Извршно веће Нови Сад	Организатори манифестација на којима смо учесници Запослени у школи	Процена умања учешћа у активности ма и ангажовању Процена саможалности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Печати, јастучићи за печате, лак, четкице Средства за годишњу скупштину
Јануар	Успех и резултати рада Ученичке задруге у првом полуугодишту Анализа Израда пригодних предмета за Дан заљубљених Израда предмета за организацију <i>Зрепок</i> Презентација рада погона на годишњој скупштини <i>Зрейлока</i>	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа Локална заједница	Кројачки погон Организација <i>Зрейлок</i>	Процена умања учешћа у активности ма и ангажовању Процена саможалности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Боје, предмети за дораду, лак, боалин, салвете

Фебруар	Учешће на вашарима и изложбама организованим у широј локалној заједници поводом Дана заљубљених Израда предмета за 8. март	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа Шира локална заједница	Организатори манифестација на којима смо учесници Запослени у школи	Процена удела учешћа у активности ма и ангажовању Процена саосталности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Хамер, папир у боји, платно, вуница, лесонит
Март	Учешће на вашарима и изложбама организованим у широј локалној заједници поводом 8. марта Припрема и израда предмета за Ускрс Учешће на манифестацији <i>Буђење пролећа</i>	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа Локална заједница	Организатори манифестација на којима смо учесници Запослени у школи	Процена удела учешћа у активности ма и ангажовању Процена саосталности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Контур пасте, уљане боје, предмети за дораду

Април	Учешће на вашарима и изложбама организованим у широј локалној заједници поводом Ускрса Припрема и израда предмета за Дан школе	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа Локална заједница	Организатори манифестација на којима смо учесници Запослени у школи	Процена удела учешћа у активности ма и ангажовању Процена саможивости и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Боје, лак, гипс, салвете, материјал за амбалажу
Мај	Изложба и продаја ученичких радова за Дан школе Израда предмета за Републичку смотру ученичких задруга Србије Учешће на манифестацији <i>Евројско село</i>	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Групни рад, индивидуални рад, рад у пару, Метода демонстрације, метода разговора	Школа Локална заједница	Организатори манифестација на којима смо учесници Запослени у школи	Процена удела учешћа у активности ма и ангажовању Процена саможивости и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака	Предмети за доруду, вунџа, боје

Јун	Успех и резултати рада Ученичке задруге у првом и другом полугодјашту Учешће на продајној изложби <i>Банашка брџича</i> Учешће на продајној изложби <i>Тарашке роде</i>	Организација рада зависи од распореда наставног дана	Ментор погона и чланови	Рад у пару Метода демонстрације, метода разговора	Школа	Организатори манифестација на којима смо учесници Запослени у школи	Процена усимања учешћа у активности и ангажовања Процена самоталности и мотивисаности у раду Процена степена усвајања нових метода рада Вредновање успешности обављених задатака
-----	---	--	-------------------------	--	-------	--	---

Пример 3

План и програм рада ученичке задруге

Назив школе: Школа за основно и средње образовање „Царица Јелена“

Назив задруге: „Наша нада“

Школска година: 2018/19.

Директор Ученичке задруге: Марина Митић

Број ученика задругара: 40

Број наставника задругара: 20

Број родитеља задругара: 10

Број осталих задругара: 5

Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи: 12

Укупан број часова годишње: 420

Циљеви Ученичке задруге:

- развијање позитивног односа према раду и стваралаштву
- формирање радних навика и професионално усмеравање ученика
- повезивање наставе са производним и другим друштвено корисним радом
- развијање свести о колективном раду, сарадњи и међусобном помагању
- развијање осећања одговорности за преузете обавезе и дужности и за поштовање рада и радне дисциплине
- уређење и развој школе и сопствене средине
- стицање средстава и њихово распоређивање

Васпитно-образовне вредности:

- овладавање основним елементима процеса производње и пружања услуга

Претежна делатност ученичке задруге:

- производња и продаја предмета које задруга произведе
- производња предмета за потребе школе и домаћинства
- услужне делатности различитих садржаја

Исходи учења:

- ученици су оспособљени да самостално обављају послове израде датих предмета у занатству и индустрији

Место извођења активности:

- школске радионице (конфекцијска, ткачка, машинска)
- фризерски салон
- ликовни кабинет
- боравак

Носиоци активности Ученичке задруге:

- наставници

- ученици
- родитељи

Начин реализације активности Ученичке задруге:

- непосредан рад на одређеним радним задацима

Секције Ученичке задруге и ментори:

- ликовна секција
- луткарска секција

Ваншколске институције/установе/удружења с којима се планира или остварује сарадња:

- средње стручне школе
- удружења за помоћ особама са инвалидитетом
- невладине организације

Опис сарадње:

- међусобна сарадња која се огледа у изради пројеката и сарадња у циљу пласирања производа на тржишту (маркетинг, продаја, медијски наступи, продајне изложбе)

Начин вредновања и коришћења резултата вредновања:

- анализирање финансијских извештаја о постигнутим резултатима
- анкете

Резултати вредновања користе се за промоцију рада школе.

Остале специфичности Ученичке задруге:

План рада Ученичке задруге реализује се са ученицима са сметњама у развоју чије су психофизичке могућности веома различите па је неопходан сталан надзор и помоћ од стране наставника у току процеса рада.

Средства стечена радом у задрузи користе се за излете, матурске вечери, за помоћ ученицима слабог материјалног стања, за куповину материјала за рад, за уређење школског простора.

План и програм Секције

Назив секције: Луткарска секција

Ментор: Лидија Милићевић

Укупан број задругара: 17

Број ученика задругара: 9

Број наставника задругара: 4

Број родитеља задругара: 2

Број осталих задругара: 2

Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи: 1

Укупан број часова годишње: 35

Циљеви учења:

- подстицање на креативан луткарски рад
- развој логичког мишљења
- развијање сарадње и осећаја припадности групи и осећаја за тимски рад, другарство, солидарност
- развијање моторичких способности
- развијање досетљивости
- подстицање интересовања за истраживање
- стицање искуства и навика за колективни живот и рад

Исходи учења:

- ученици знају да праве једноставне лутке од различитог материјала: чарапа, платна, папира, рециклираног отпада, сунђера, вунице, филца
- ученици умеју да израђују лутке на штапу, марионете, гињол лутке, лутке за прст

Месец	Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Методе и облици и рада	Место извођења	Сарадници (у школи и ван школе)	Начин праћења и вредновања	Потребна средства и помагала
Септембар	Осмишљавање и израда лутке на штапу	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко-дијалогска метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео-презентација
Октобар	Осмишљавање и израда лутке на штапу	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко-дијалогска метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео-презентација

Новембар	Осмишљавање и израда гињол лутке	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко-дијалашка метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео-презентација
Децембар	Осмишљавање и израда гињол лутке	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко-дијалашка метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео-презентација

Јануар	Осмишљавање и израда прстне лутке	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко- дијалогска метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару, видео- презентација	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео- презентација
Фебруар	Осмишљавање и израда прстне лутке	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко- дијалогска метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару, видео- презентација	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео- презентација

Март	Осмишљавање и израда прстне лутке	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко- -дијалогска метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вунница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео- -презентација
Април	Осмишљавање и израда марионета	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко- -дијалогска метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конац, вунница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео- -презентација

Мај	Осмишљавање и израда марионета	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко- дијалoшка метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конач, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео- -презентација
Јун	Осмишљавање и израда марионета	Петак (6. час)	Наставници Лидија Милићевић и Марина Митић	Метода демонстрације Метода илустрације Монолошко- дијалoшка метода Индивидуални рад, групни рад, рад у пару, видео- -презентација	Школска текстилна радионица	Луткарско позориште	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат и прибор Различити материјали (конач, вуница, жица, тканина, папир, картон, филц, стиропор, канап, лепак, кофлин, сунђер...), видео- -презентација

План и програм Секције

Назив секције: Ликовна секција

Ментор: Владица Ристић

Укупан број задругара: 11

Број ученика задругара: 10

Број наставника задругара: 1

Број родитеља задругара: 0

Број осталих задругара: 0

Предвиђен недељни број часова за рад у задрузи: 1

Укупан број часова годишње: 35

Циљеви учења:

- подстицање на стваралачки рад
- проширивање и продубљивање умећа и вештина
- развијање маште
- развијање моторичких способности
- стицање искуства и навика за колективни живот и рад
- развој потребе за учешћем у културним дешавањима

Исходи учења:

- ученици знају да праве употребне и декоративне предмете од глине, гипса, рециклираног материјала
- ученици умеју да препознају лепо и квалитетно

Месец	Садржај активности	Време реализације	Носиоци активности	Методе и облици и рада	Место извођења	Сарадници (у школи и ван школе)	Начин праћења и вредновања	Потребна средства и помагала
Септембар	Осмишљавање и израда честитки техничком цртања	Понедељак (7. час)	Наставник Владлица Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, спрејеви...)
Октобар	Осмишљавање и израда честитки техничком сликања	Понедељак (7. час)	Наставник Владлица Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, спрејеви...)
Новембар	Осмишљавање и израда честитки колаж техничком	Понедељак (7. час)	Наставник Владлица Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, спрејеви...)

Децембар	Осмишљавање и израда честитки мозаик техником	Понедељак (7. час)	Наставник Владича Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, спрејеви...)
Јануар	Осмишљавање и израда употребних и декоративних предмета од глине	Понедељак (7. час)	Наставник Владича Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, глина...)
Фебруар	Осмишљавање и израда употребних и декоративних предмета од глине	Понедељак (7. час)	Наставник Владича Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, глина...)
Март	Осмишљавање и израда употребних и декоративних предмета од гипса	Понедељак (7. час)	Наставник Владича Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, гипс...)

Април	Осмишљавање и израда употребних и декоративних предмета од гипса	Понедељак (7. час)	Наставник Владаца Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, гипс...)
Мај	Осмишљавање и израда употребних и декоративних предмета од рециклираног материјала	Понедељак (7. час)	Наставник Владаца Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, песак, канап, конац, пластичне флаше...)
Јун	Осмишљавање и израда употребних и декоративних предмета од рециклираног материјала	Понедељак (7. час)	Наставник Владаца Ристић	Метода разговора Метода објашњавања Практичан рад са ученицима Индивидуални рад, групни рад	Ликовни кабинет	Средња уметничка школа	Извештаји Процењивање практичних радова	Алат, прибор и друга помагала Различити материјали (папири, лепкови, боје, лакови, песак, канап, конац, пластичне флаше...)

Пример 4

План и програм рада ученичке задруге

Назив школе: Основна школа „Ратко Јовановић“ Крушчица

Назив задруге: Ђачка задруга „Звончић“, Висока

Школска година: 2018/2019.

Директор Ученичке задруге: Петар Марјановић

Број ученика задругара: 28

Број наставника задругара: 6

Број родитеља задругара: 36

Број осталих задругара: 12

Циљеви Ученичке задруге:

- развијање позитивног односа према раду и стваралаштву
- стварање радних навика и професионално усмеравање ученика
- повезивање наставе са производним и другим друштвено корисним радом
- развијање свести о колективном раду, сарадњи и међусобном помагању
- развијање одговорности за предузете обавезе и дужности и поштовање рада и радне дисциплине

- уређивање школе и локалне средине

- стицање средстава и њихова расподела за намене утврђене законом и правилником.

Васпитно-образовне вредности: Задруга код ученика развија позитиван однос према раду, развија предузетничке способности, ствара осећај за новостворену вредност, њен новчани износ и учи правилима расподеле зарађеног. Задругари стичу социјалну одговорност и одговорност према заједници. Уче да буду део колектива и стварају осећај одговорности према животној средини и одрживом развоју. Задруга их подстиче на личну акцију и иницијативу, кроз тражење идеја и њихову реализацију. Сечена знања и вештине постају основ за професионалну оријентацију ученика. Ученици стичу знања о органској производњи и лековитом биљу.

Претежна делатност ученичке задруге

Производна и продајна делатности:

- производња и продаја предмета
- производња и продаја пољопривредних производа
- прикупљање и прерада шумских плодова, лековитог биља и воћа.

Исходи учења:

- ученици имају позитиван однос према раду
- ученици умеју да функционишу у колективу
- ученици умеју да направе калкулацију производа
- ученици знају да распореде своје радно време, организују простор у коме раде и чувају и одржавају средства са којима раде

- ученици умеју да представе свој производ
- ученици преузимају иницијативу, дају идеје и стварају нове производе
- ученици знају да располажу зарађеним
- ученици имају свест о неопходности одрживог развоја
- ученици имају свест о социјалној одговорности.

Место извођења активности:

Активности Ученичке задруге изводе се у објекту школе у Високој и на школском имању школе у Високој.

Носиоци активности Ученичке задруге:

Педагошки руководилац Задруге, ученици, наставници, помоћни радник

Начин реализације активности Ученичке задруге:

Наша школа је ограничена местом и бројем ученика. Активности се реализују: пре часова, после часова, на великом одмору, викендом, за време распуста... то јест: када могућности допуштају и ситуација захтева (сазревање шумског воћа, кретање вегетације...). У активности су укључени сви, а задатке добијају према узрасту и могућностима.

Секције Ученичке задруге и ментори: Нема

Ваншколске институције/установе/удружења с којима се планира или остварује сарадња:

Музеј „Старо село Сирогојно“, Туристичка организација Ариље, Туристичка организација Златибор, АРЛЕММ, Храм Св. Ахилија Ариље, Институт „Др Јосиф Панчић“ Београд... Планирамо сарадњу са „Међавником“ из Мокре Горе.

Опис сарадње:

Прављење сувенира за Музеј „Старо село Сирогојно“, Туристичку организацију Ариље и Храм Св. Ахилија, организовање продајне изложбе са туристичким организацијама Златибор и Ариље, формирање засада лековитог биља са Институтом „Др Јосиф Панчић“ Београд.

Начин вредновања и коришћења резултата вредновања:

Вредновање се врши на основу резултата рада и процене задовољства тим радом. На основу прикупљених података и сазнања прилагођава се рад Задруге.

Остале специфичности Ученичке задруге:

Наша Задруга је задруга сеоске школе и врло је специфична. Формирана је у издвојеном одељењу у селу Висока и чланови су само ученици те школе. Школе у селима планинског подручја су саме, мале и далеке, поготову издвојена одељења. Народ и школа се онда довијају, помажу и одржавају. У школи у Високој постоји дуга традиција задругарства. Пре тридесетак година су ученици имали плантажу малина, сакупљали летину и од зараде путовали на море. Сада је исто: ученици и наставници уз безусловну подршку родитеља,

мештана и пријатеља Школе прикупљају летину, производе и зарађеним средствима унапређују рад школе.

У оквиру задруге ђаци прикупљају шумске плодове: јагоде, купине, дрењке и боровнице, а њихове мајке од тога припремају слатка, џемове и компоте.

У школи изливамо гипсане и правимо дрвене сувенире за музеј „Старо село Сирогојно“, Туристичку организацију Ариље и Храм Св. Ахилија. На свом имању смо засновали расадник „Музеј воћа“ са дивљим трешњама, јабукама и крушкама, на које смо почели да калемимо аутохтоне сорте воћа.

Посадили смо и сопствени врт на коме се учимо органском повртарству и припремамо да он буде основ исхране у нашој школској кухињи. Засадили смо и лековито биље које смо добили на поклон од Института „Др Јосиф Панчић“ из Београда.

За свој живот и рад у природи и са природом Ђачка задруга „Звончић“ из Високе добила је плакету „Зелени лист“ за 2017. годину од редакције еколошког програма Радио Београда 2.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА